

WETTEKSTEN

Burgerlijk Wetboek/ Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Inclusief Faillissementswet,
overgangsrecht en toekomstige
wetgeving

EDITIE 2023-2024

 Wolters Kluwer

Deventer – 2023

Voorwoord

Voor u ligt de editie 2023-2024 van de pocket Wetteksten Burgerlijk Wetboek/Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. De pocket is bestemd voor de velen die deze wetteksten voor hun studie, hun werkring of voor privégebruik bij de hand willen hebben. Deze editie is geheel bijgewerkt naar de stand van zaken per 15 juni 2023.

Centraal staan het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Ook is aanverwante wet- en regelgeving opgenomen. Verder bevat deze pocket de Wet van 24 maart 2023 ter introductie gecombineerde geslachtsnaam (*Stb.* 2023, 116), het wetsvoorstel Bestuurlijk verbod ondernimende organisaties (*Kamerstukken* 35079), Wet transparantie maatschappelijke organisaties (*Kamerstukken* 35646), Wet online oprichting besloten vennootschappen (*Kamerstukken* 36085), Implementatiewet Richtlijn openbaarmaking winstbelasting (*Kamerstukken* 36157), Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie (*Kamerstukken* 36172), Wet implementatie richtlijn grensoverschrijdende omzettingen, fusies en splitsingen (*Kamerstukken* 36267), Wet opheffing verpandingsverboden (*Kamerstukken* 35482), Wet vaste huurcontracten (*Kamerstukken* 36195), Voorontwerp Wet modernisering personenvennootschappen, Voorontwerp Invoeringswet modernisering personenvennootschappen, Wet vereenvoudiging en modernisering bewijsrecht (*Kamerstukken* 35498), Wet continuïteit ondernemingen I (*Kamerstukken* 34218), Voorontwerp Novelle WCO I, Voorontwerp Wet overgang van onderneming in faillissement (WVOF) en Voorstel voor een Richtlijn tot harmonisatie van bepaalde aspecten van het insolventierecht.

Op 1 januari 2018 is in werking getreden de Wet van 24 april 2017 tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de Faillissementswet teneinde de omvang van de wettelijke gemeenschap van goederen te beperken (*Stb.* 2017, 177 en 178). Voor wie een huwelijk of een geregistreerd partnerschap is aangegaan na 1 januari 2018 zonder voorafgaand huwelijkse voorwaarden op te stellen is een beperkte gemeenschap van goederen ontstaan. Ten aanzien van voor die datum zonder huwelijkse voorwaarden aangegane huwelijken en geregistreerde partnerschappen blijft de wettelijke gemeenschap van goederen van voor die datum gelden. Om die reden is op een aantal plaatsen de wettelijke tekst van voor 1 januari 2018 in een voetnoot opgenomen. De Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid vervalt per 1 september 2023 en is daarom niet meer in deze bundel opgenomen.

Ter onderscheid met het geldende recht gebruiken wij voor toekomstige wetgeving een cursieve letter. De wetsartikelen zijn voorzien van instructieve kopjes in de marge. Om snel en doeltreffend te kunnen zoeken is een uitgebreide inhoudsopgave opgenomen. Ook zijn er grijze blokjes aangebracht aan de snijkant van de pagina's. Deze blokjes markeren de diverse onderdelen, waarvan u het overzicht vindt in de inhoudsopgave. Achterin deze pocket is een trefwoordenregister opgenomen. Wij hopen dat deze pocket aan uw wensen zal voldoen.

De uitgever

INHOUD

Voorwoord / V

Burgerlijk Wetboek Boek 1 / 1

Boek 1	Personen- en familierecht / 1
Titel 1	Algemene bepalingen / 1
Titel 2	Het recht op de naam / 1
Titel 3	Woonplaats / 4
Titel 4	Burgerlijke stand / 4
Afdeling 1	De ambtenaar van de burgerlijke stand / 4
Afdeling 2	De registers van de burgerlijke stand en de bewaring daarvan / 5
Afdeling 3	Akten van de burgerlijke stand en partijen bij deze akten / 6
Afdeling 4	De akten van geboorte, van overlijden en de akten houdende attestaties de vita / 7
Afdeling 5	Latere vermeldingen / 10
Afdeling 6	Akten van inschrijving van bepaalde rechterlijke uitspraken / 11
Afdeling 7	De bewijskracht van akten van de burgerlijke stand alsmede van afschriften en uittreksels / 12
Afdeling 8	De openbaarheid van de akten van de burgerlijke stand / 12
Afdeling 9	De aanvulling van de registers van de burgerlijke stand en de verbetering van de daarin voorkomende akten en latere vermeldingen / 13
Afdeling 10	Inschrijving van buitenlandse akten en de rechterlijke last tot het opmaken van een vervangende akte van geboorte / 13
Afdeling 11	De verklaring voor recht omtrent de rechtsgeldigheid in Nederland van een buitenlandse akte of uitspraak / 15
Afdeling 12	Voorziening tegen de weigering tot het opmaken van een akte van de burgerlijke stand of tot een andere verrichting / 15
Afdeling 13	Wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte / 16
Afdeling 14	De Commissie van advies voor de zaken betreffende de burgerlijke staat en de nationaliteit / 17
Titel 5	Het huwelijk / 17
Afdeling 1	Vereisten tot het aangaan van een huwelijk / 17
Afdeling 2	Formaliteiten die aan de voltrekking van het huwelijk moeten voorafgaan / 18
Afdeling 3	Stuiting van het huwelijk / 20
Afdeling 4	De voltrekking van het huwelijk / 21
Afdeling 5	Nietigverklaring van een huwelijk / 21
Afdeling 6	Bewijs van het bestaan van het huwelijk / 23
Titel 5A	Het geregistreerd partnerschap / 23
Titel 6	Rechten en verplichtingen van echtgenoten / 25
Titel 7	De wettelijke gemeenschap van goederen / 27
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 27
Afdeling 2	Het bestuur van de gemeenschap / 29
Afdeling 3	Ontbinding van de gemeenschap / 30
Afdeling 4	Opheffing van de gemeenschap bij beschikking / 32
Titel 8	Huwelijkse voorwaarden / 32
Afdeling 1	Huwelijkse voorwaarden in het algemeen / 32
Afdeling 2	Verrekenbedingen / 33
§ 1	Algemene regels voor verrekenbedingen / 33
§ 2	Periodieke verrekenbedingen / 34
§ 3	Finale verrekenbedingen / 35
Titel 9	Ontbinding van het huwelijk / 35
Afdeling 1	Ontbinding van het huwelijk in het algemeen / 35
Afdeling 2	Echtscheiding / 36
Titel 10	Scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed / 38
Afdeling 1	Scheiding van tafel en bed / 38
Afdeling 2	Ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed / 39
Titel 11	Afstamming / 40

Afdeling 1	Algemeen / 40
Afdeling 2	Ontkenning van het door huwelijk of geregistreerd partnerschap ontstane vaderschap / 41
Afdeling 2a	Ontkenning van het door huwelijk of geregistreerd partnerschap ontstane moederschap / 41
Afdeling 3	Erkenning / 42
Afdeling 4	Gerechtelijke vaststelling van het ouderschap / 43
Afdeling 5	Inroeping of betwisting van staat / 44
Afdeling 6	De bijzondere curator / 44
Titel 12	Adoptie / 44
Titel 13	Minderjarigheid / 46
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 46
Afdeling 2	Handlichting / 46
Afdeling 3	De raad voor de kindbescherming / 46
Afdeling 4	Registers betreffende het over minderjarigen uitgeoefende gezag / 48
Titel 14	Het gezag over minderjarige kinderen / 48
Afdeling 1	Algemeen / 48
Afdeling 2	Ouderlijk gezag / 50
§ 1	Het gezamenlijk gezag van ouders binnen en buiten huwelijk en het gezag van één ouder na scheiding / 50
§ 1a	Het gezamenlijk gezag van ouders binnen een geregistreerd partnerschap / 51
§ 2	Het gezag van ouders anders dan na scheiding / 51
§ 2a	Gezag na meerderjarigverklaring / 53
§ 3	Het bewind van de ouders / 53
Afdeling 3	Gemeenschappelijke bepalingen betreffende de gezagsuitoefening door de ouders en de gezagsuitoefening door één van hen / 54
Afdeling 3a	Gezamenlijk gezag van een ouder tezamen met een ander dan een ouder / 55
§ 1	Het gezamenlijk gezag van rechtswege van een ouder tezamen met een ander dan een ouder / 55
§ 2	Het gezamenlijk gezag van een ouder tezamen met een ander dan een ouder krachtens rechterlijke beslissing / 55
§ 3	Gemeenschappelijke bepalingen inzake het gezamenlijk gezag van een ouder tezamen met een ander dan een ouder / 56
Afdeling 4	Ondertoezichtstelling van minderjarigen / 57
Afdeling 5	Beëindiging van het ouderlijk gezag / 61
Afdeling 6	Voogdij / 63
§ 1	Voogdij in het algemeen / 63
§ 2	Voogdij door een der ouders opgedragen / 64
§ 3	Voogdij door de rechter opgedragen / 65
§ 4	Voogdij van rechtspersonen / 66
§ 5	Ontslag van de voogdij / 66
§ 6	Onbevoegdheid tot de voogdij / 66
§ 7	Ondertoezichtstelling van onder voogdij staande minderjarigen / 67
§ 8	Beëindiging van voogdij / 67
§ 9	Het toezicht van de voogd over de persoon van de minderjarige / 68
§ 10	Het bewind van de voogd / 68
§ 11	De rekening en verantwoording bij het einde van de voogdij / 73
Titel 15	Omgang en informatie / 74
Titel 16	Curatele / 75
Titel 17	Levensonderhoud / 79
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 79
Afdeling 2	Voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding van minderjarige kinderen en stiefkinderen / 82
Titel 18	Afwezigheid, vermissing en vaststelling van overlijden in bepaalde gevallen / 83
Afdeling 1	Onderbewindstelling in geval van afwezigheid / 83
Afdeling 2	Personen wier bestaan onzeker is / 83
Afdeling 3	Vaststelling van overlijden in bepaalde gevallen / 86
Titel 19	Onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen / 87
Titel 20	Mentorschap ten behoeve van meerderjarigen / 92

Wijziging van enige bepalingen in Boek 1 en Boek 10 van het Burgerlijk Wetboek en van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek van Bonaire, Sint Eustatius en Saba met betrekking tot de keuze van de geslachtsnaam (introdutie gecombineerde geslachtsnaam) / 97

Burgerlijk Wetboek Boek 2 / 103

Boek 2	Rechtspersonen / 103
Titel 1	Algemene bepalingen / 103
Titel 2	Verenigingen / 112
Titel 3	Coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen / 118
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 118
Afdeling 2	De raad van commissarissen bij de grote coöperatie en bij de grote onderlinge waarborgmaatschappij / 121
Titel 4	Naamloze vennootschappen / 124
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 124
Afdeling 2	De aandelen / 127
Afdeling 3	Het vermogen van de naamloze vennootschap / 134
Afdeling 4	De algemene vergadering / 144
Afdeling 5	Het bestuur van de naamloze vennootschap en het toezicht op het bestuur / 152
Afdeling 6	De raad van commissarissen bij de grote naamloze vennootschap / 161
Afdeling 7	Evenwichtige verdeling van de zetels over vrouwen en mannen / 166
Afdeling 8	Transacties met verbonden partijen / 167
Titel 5	Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid / 168
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 168
Afdeling 2	De aandelen / 171
Afdeling 3	Het vermogen van de vennootschap / 176
Afdeling 4	De algemene vergadering / 181
Afdeling 5	Het bestuur van de vennootschap en het toezicht op het bestuur / 186
Afdeling 6	De raad van commissarissen bij de grote besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid / 191
Afdeling 7	Evenwichtige verdeling van de zetels over vrouwen en mannen / 196
Titel 6	Stichtingen / 196
Titel 7	Fusie en splitsing / 202
Afdeling 1	Algemene bepaling / 202
Afdeling 2	Algemene bepalingen omtrent fusies / 202
Afdeling 3	Bijzondere bepalingen voor fusies van naamloze en besloten vennootschappen / 206
Afdeling 3a	Bijzondere bepalingen voor grensoverschrijdende fusies / 209
Afdeling 4	Algemene bepalingen omtrent splitsingen / 212
Afdeling 5	Bijzondere bepalingen voor splitsingen waarbij een naamloze of besloten vennootschap wordt gesplitst of wordt opgericht / 218
Titel 8	Geschillenregeling en het recht van enquête / 221
Afdeling 1	Geschillenregeling / 221
Afdeling 2	Het recht van enquête / 225
Afdeling 3	Het openbaar bod / 230
Titel 9	De jaarrekening en het bestuursverslag / 232
Afdeling 1	Algemene bepaling / 232
Afdeling 2	Algemene bepalingen omtrent de jaarrekening / 232
Afdeling 3	Voorschriften omtrent de balans en de toelichting daarop / 234
§ 1	Hoofddeling van de balans / 234
§ 2	Activa / 234
§ 3	Passiva / 235
Afdeling 4	Voorschriften omtrent de winst- en verliesrekening en de toelichting daarop / 237
Afdeling 5	Bijzondere voorschriften omtrent de toelichting / 238
Afdeling 6	Voorschriften omtrent de grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat / 242
Afdeling 7	Bestuursverslag / 245
Afdeling 8	Overige gegevens / 246
Afdeling 8a	Verslag over betalingen aan overheden / 246
Afdeling 9	Deskundigenonderzoek / 246
Afdeling 10	Openbaarmaking / 247

Afdeling 11	Vrijstellingen op grond van de omvang van het bedrijf van de rechtspersoon / 249
Afdeling 12	Bepalingen omtrent rechtspersonen van onderscheiden aard / 251
Afdeling 13	Geconsolideerde jaarrekening / 253
Afdeling 14	Bepalingen voor banken / 255
Afdeling 15	Bepalingen voor verzekeringsmaatschappijen / 257
§ 1	Algemene bepalingen / 257
§ 2	Voorschriften omtrent de balans en de toelichting daarop / 258
§ 3	Voorschriften omtrent de winst- en verliesrekening en de toelichting daarop / 260
§ 3a	Het overzicht van de samenstelling van het totaalresultaat / 262
§ 4	Bijzondere voorschriften omtrent de toelichting / 262
§ 5	Bijzondere voorschriften omtrent de grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat / 263
§ 6	Bijzondere bepalingen voor de geconsolideerde jaarrekening / 265
Afdeling 16	Rechtspleging / 265

Voorstel van wet van de leden Kuiken, Van Toorenburg, Van Wijngaarden, Drost en Van der Staaij, houdende regels over het bestuursrechtelijk verbieden van organisaties die een cultuur van wetteloosheid creëren, bevorderen of in stand houden (Wet bestuurlijk verbod ondernemende organisaties) / 271

Regels voor het inzichtelijk maken van buitenlandse donaties ontvangen door maatschappelijke organisaties en tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, de Handelsregisterwet 2007 en de Wet op de economische delicten in verband met het deponeren van de balans en de staat van baten en lasten door stichtingen (Wet transparantie maatschappelijke organisaties) / 275

Wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Wet op het notarisambt in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2019/1151 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2017/1132 met betrekking tot het gebruik van digitale instrumenten en processen in het kader van het vennootschapsrecht (PbEU 2019, L 186) / 279

Wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk wetboek tot implementatie van Richtlijn (EU) 2021/2101 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2021 tot wijziging van Richtlijn 2013/34/EU wat betreft de openbaarmaking van informatie over de winstbelasting door bepaalde ondernemingen en bijkantoren (Implementatiewet Richtlijn openbaarmaking winstbelasting) / 283

Tijdelijke wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, de Faillissementswet en de Wet op de economische delicten in verband met het vergroten van transparantie bij de ontbinding van rechtspersonen zonder baten en de invoering in dat kader van de mogelijkheid van een civielrechtelijk bestuursverbod (Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie) / 285

Wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Wet op het notarisambt in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2019/2121 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2017/1132 met betrekking tot grensoverschrijdende omzettingen, fusies en splitsingen (PbEU 2019, L 321/1) (Wet implementatie richtlijn grensoverschrijdende omzettingen, fusies en splitsingen) / 289

Burgerlijk Wetboek Boek 3 / 313
 Vermogensrecht in het algemeen / 313
 Algemene bepalingen / 313
 Begripsbepalingen / 313

Boek 3	
Titel 1	
Afdeling 1	

Afdeling 1A	Elektronisch vermogensrechtelijk rechtsverkeer / 314
Afdeling 1B	Het voeren van een administratie / 315
Afdeling 2	Inschrijvingen betreffende registergoederen / 316
Titel 2	Rechtshandelingen / 319
Titel 3	Volmacht / 323
Titel 4	Verkrijging en verlies van goederen / 326
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 326
Afdeling 2	Overdracht van goederen en afstand van beperkte rechten / 327
Afdeling 3	Verkrijging en verlies door verjaring / 330
Titel 5	Bezit en houderschap / 331
Titel 6	Bewind / 333
Titel 7	Gemeenschap / 333
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 333
Afdeling 2	Enige bijzondere gemeenschappen / 336
Afdeling 3	Nietige en vernietigbare verdelingen / 337
Titel 8	Vruchtgebruik / 338
Titel 9	Rechten van pand en hypotheek / 341
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 341
Afdeling 2	Pandrecht / 342
Afdeling 3	Pandrecht van certificaathouders / 346
Afdeling 4	Recht van hypotheek / 346
Titel 10	Verhaalsrecht op goederen / 350
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 350
Afdeling 2	Bevoorrechte vorderingen op bepaalde goederen / 351
Afdeling 3	Bevoorrechte vorderingen op alle goederen / 352
Afdeling 4	Retentierecht / 352
Titel 11	Rechtsvorderingen / 353

Wijziging van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het opheffen van bedingen in het handelsverkeer die ertoe strekken vreemding dan wel verpanding van geldvorderingen op naam tegen te gaan (Wet opheffing verpandingsverboden) / 361

Burgerlijk Wetboek Boek 4 / 363

Boek 4	Erfrecht / 363
Titel 1	Algemene bepalingen / 363
Titel 2	Erfopvolging bij versterf / 364
Titel 3	Het erfrecht bij versterf van de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot en van de kinderen alsmede andere wettelijke rechten / 365
Afdeling 1	Het erfrecht bij versterf van de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot en van de kinderen / 365
Afdeling 2	Andere wettelijke rechten / 369
Titel 4	Uiterste willen / 372
Afdeling 1	Uiterste wilsbeschikkingen in het algemeen / 372
Afdeling 2	Wie uiterste wilsbeschikkingen kunnen maken en wie daaruit voordeel kunnen genieten / 374
Afdeling 3	Legitieme portie / 375
§ 1	Algemene bepalingen / 375
§ 2	De omvang van de legitieme portie / 376
§ 3	Het geldend maken van de legitieme portie / 378
Afdeling 4	Vorm van uiterste willen / 380
Afdeling 5	Herroeping van uiterste wilsbeschikkingen / 383
Titel 5	Onderscheiden soorten van uiterste wilsbeschikkingen / 383
Afdeling 1	Erfstellingen / 383
Afdeling 2	Legaten / 383
§ 1	Algemene bepalingen / 383
§ 2	Giften en andere handelingen die worden aangemerkt als legaten / 385
Afdeling 3	Testamentaire lasten / 385
Afdeling 4	Stichtingen / 386
Afdeling 5	Makingen onder tijdsbepaling en onder voorwaarde / 386
Afdeling 6	Executeurs / 387
Afdeling 7	Testamenteir bewind / 389
§ 1	Algemene bepalingen / 389

§ 2	De bewindvoerder / 390
§ 3	De gevolgen van het bewind / 391
§ 4	Einde van het bewind / 393
Titel 6	Gevolgen van de erfopvolging / 394
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 394
Afdeling 2	Aanvaarding en verwerping van nalatenschappen en van legaten / 395
Afdeling 3	Vereffening van de nalatenschap / 398
Afdeling 4	Verdeling van de nalatenschap / 402
 Burgerlijk Wetboek Boek 5 / 405	
Boek 5	Zakelijke rechten / 405
Titel 1	Eigendom in het algemeen / 405
Titel 2	Eigendom van roerende zaken / 405
Titel 3	Eigendom van onroerende zaken / 407
Titel 4	Bevoegdheden en verplichtingen van eigenaars van naburige erven / 409
Titel 5	Mandeligheid / 412
Titel 6	Erfdienstbaarheden / 413
Titel 7	Erfpacht / 415
Titel 8	Opstal / 417
Titel 9	Appartementsrechten / 418
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 418
Afdeling 2	De vereniging van eigenaars / 422
Afdeling 3	Rechten uit verzekeringsovereenkomsten / 425
Afdeling 4	Wijziging van de akte van splitsing en opheffing van de splitsing / 425
 Burgerlijk Wetboek Boek 6 / 429	
Boek 6	Algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht / 429
Titel 1	Verbintenissen in het algemeen / 429
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 429
Afdeling 2	Pluraliteit van schuldenaren en hoofdelijke verbondenheid / 429
Afdeling 3	Pluraliteit van schuldeisers / 431
Afdeling 4	Alternatieve verbintenissen / 431
Afdeling 5	Voorwaardelijke verbintenissen / 431
Afdeling 6	Nakoming van verbintenissen / 432
Afdeling 7	Opschortingsrechten / 434
Afdeling 8	Schuldeisersverzuim / 435
Afdeling 9	De gevolgen van het niet nakomen van een verbintenis / 436
§ 1	Algemene bepalingen / 436
§ 2	Verzuim van de schuldenaar / 437
§ 3	Verdere gevolgen van niet-nakoming / 437
§ 4	Boetebeding / 438
Afdeling 10	Wettelijke verplichtingen tot schadevergoeding / 438
Afdeling 11	Verbintenissen tot betaling van een geldsom / 442
Afdeling 12	Verrekening / 445
Titel 2	Overgang van vorderingen en schulden en afstand van vorderingen / 447
Afdeling 1	Gevolgen van overgang van vorderingen / 447
Afdeling 2	Subrogatie / 448
Afdeling 3	Schuld- en contractsoverneming / 448
Afdeling 4	Afstand en vermenging / 449
Titel 3	Onrechtmatige daad / 449
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 449
Afdeling 2	Aansprakelijkheid voor personen en zaken / 450
Afdeling 3	Produktenaansprakelijkheid / 455
Afdeling 3A	Onerlijke handelspraktijken / 456
Afdeling 3B	Schending van mededingingsrecht / 461
Afdeling 4	Misleidende en vergelijkende reclame / 463
Afdeling 4A	Aansprakelijkheid bij elektronisch rechtsverkeer / 465
Afdeling 5	Tijdelijke regeling verhaalsrechten / 465
Titel 4	Verbintenissen uit andere bron dan onrechtmatige daad of overeenkomst / 466
Afdeling 1	Zaakwaarneming / 466
Afdeling 2	Onverschuldigde betaling / 466
Afdeling 3	Ongerechvaardigde verrijking / 467

Titel 5	Overeenkomsten in het algemeen / 468
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 468
Afdeling 2	Het tot stand komen van overeenkomsten / 468
Afdeling 2a	Informatie over dienstverrichters en hun diensten naar aanleiding van de Dienstenrichtlijn / 471
Afdeling 2b	Bepalingen voor overeenkomsten tussen handelaren en consumenten / 472
§ 1	Algemene bepalingen / 472
§ 2	Bepalingen voor overeenkomsten anders dan op afstand of buiten de verkoopruimte / 475
§ 3	Bepalingen voor overeenkomsten op afstand en overeenkomsten buiten de verkoopruimte / 476
§ 4	Aanvullende bepalingen voor overeenkomsten buiten de verkoopruimte / 480
§ 5	Aanvullende bepalingen voor overeenkomsten op afstand / 481
§ 6	Specifieke bepalingen voor overeenkomsten op afstand en buiten de verkoopruimte inzake financiële producten en financiële diensten / 482
Afdeling 3	Algemene voorwaarden / 484
Afdeling 4	Rechtsgevolgen van overeenkomsten / 489
Afdeling 5	Wederkerige overeenkomsten / 491
	Burgerlijk Wetboek Boek 7 / 495
Boek 7	Bijzondere overeenkomsten / 495
Titel 1	Koop en ruil / 495
Afdeling 1	Koop: Algemene bepalingen / 495
Afdeling 2	Verplichtingen van de verkoper / 498
Afdeling 3	Bijzondere gevolgen van niet-nakoming van de verplichtingen van de verkoper / 501
Afdeling 4	Verplichtingen van de koper / 503
Afdeling 5	Bijzondere gevolgen van verzuim van de koper / 504
Afdeling 6	Bijzondere gevallen van ontbinding / 504
Afdeling 7	Schadevergoeding / 504
Afdeling 8	Recht van reclame / 505
Afdeling 9	Koop op proef / 505
Afdeling 10	Koop van vermogensrechten / 506
Afdeling 12	Ruil / 506
Titel 1A	Overeenkomsten betreffende het gebruik in deeltijd, vakantieproducten van lange duur, bijstand en uitwisseling / 506
Titel 1AA	Overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud en digitale diensten tussen handelaren en consumenten / 509
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 509
Afdeling 2	Verplichtingen van de handelaar / 511
Afdeling 3	Bijzondere gevolgen van niet-nakoming van de verplichtingen van de handelaar / 512
Afdeling 4	Verplichtingen van de consument / 515
Afdeling 5	Slotbepaling / 515
Titel 2	Financiële zekerheidsovereenkomsten / 515
Titel 2A	Consumentenkredietovereenkomsten / 517
Afdeling 1	Bepalingen ter uitvoering van Richtlijn nr. 2008/48/EG van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten / 517
Onderafdeling 1	Algemene bepalingen / 517
Onderafdeling 2	Informatieverstrekking en handelingen voorafgaand aan het sluiten van de kredietovereenkomst / 520
Onderafdeling 3	Informatie en rechten betreffende kredietovereenkomsten / 520
Onderafdeling 4	Jaarlijks kostenpercentage / 525
Onderafdeling 5	Kredietgevers en kredietbemiddelaars / 525
Onderafdeling 6	Slotbepalingen / 525
Afdeling 2	Overige bepalingen betreffende consumentenkredietovereenkomsten / 525
Titel 2B	Goederenkrediet / 528
Afdeling 1	Goederenkrediet betreffende roerende zaken, niet-registergoederen / 528
Afdeling 2	Huurkoop onroerende zaken / 530
Onderafdeling 1	Algemene bepalingen / 530
Onderafdeling 2	Huurkoop van woonruimte / 532

Afdeling 3	Consumentenkredietovereenkomsten betreffende voor bewoning bestemde onroerende zaken / 533
Onderafdeling 1	Algemene bepalingen / 533
Onderafdeling 2	Informatieverstreking en handelingen voorafgaand aan het sluiten van de kredietovereenkomst / 535
Onderafdeling 3	Jaarlijks kostenpercentage / 537
Onderafdeling 4	Informatie en rechten betreffende kredietovereenkomsten / 537
Onderafdeling 5	Slotbepalingen / 539
Titel 2C	Geldlening / 539
Titel 2D	Overeenkomst van pandbelening / 539
Titel 3	Schenking / 541
Titel 4	Huur / 543
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 543
Afdeling 2	Verplichtingen van de verhuurder / 543
Afdeling 3	De verplichtingen van de huurder / 544
Afdeling 4	De overgang van de huur bij overdracht van de verhuurde zaken en het eindigen van de huur / 547
Afdeling 5	Huur van woonruimte / 548
Onderafdeling 1	Algemeen / 548
Onderafdeling 2	Huurprijzen en andere vergoedingen / 550
§ 1	Huurprijzen / 550
§ 2	Andere vergoedingen / 554
§ 3	Slotbepalingen / 556
Onderafdeling 3	Medehuur en voortzetting van de huur / 556
Onderafdeling 4	Het eindigen van de huur / 559
Afdeling 6	Huur van bedrijfsruimte / 563
Titel 5	Pacht / 568
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 568
Afdeling 2	Vorm van de pachtovereenkomst / 568
Afdeling 3	Goedkeuring van de pachtovereenkomst / 568
Afdeling 4	Duur van de pachtovereenkomst / 570
Afdeling 5	Pachtprijs / 571
Afdeling 6	Verplichtingen van de verpachter / 572
Afdeling 7	Verplichtingen van de pachter / 573
Afdeling 8	Overgang van de pacht bij overdracht van de verpachte zaken / 575
Afdeling 9	Pachtoverneming / 576
Afdeling 10	Het eindigen van de pachtovereenkomst / 576
Afdeling 11	Het voorkeursrecht van de pachter / 579
Afdeling 12	Bijzondere pachtovereenkomsten / 581
§ 1	Verpachting door openbare lichamen / 581
§ 2	Verpachting binnen reservaten / 581
§ 3	Pacht van geringe oppervlakten / 582
§ 4	Teelpacht en geliberaliseerde pacht / 583
Afdeling 13	Dwingend recht / 584
Afdeling 14	Slotbepalingen / 584
Titel 7	Opdracht / 584
Afdeling 1	Opdracht in het algemeen / 584
Afdeling 2	Lastgeving / 586
Afdeling 3	Bemiddelingsovereenkomst / 588
Afdeling 4	Agentuurovereenkomst / 588
Afdeling 5	De overeenkomst inzake geneeskundige behandeling / 592
Titel 7A	Pakketreisovereenkomst en gekoppeld reisarrangement / 596
Afdeling 1	Definities en toepassingsgebied / 596
Afdeling 2	Informatieverplichtingen en inhoud van de pakketreisovereenkomst / 598
Afdeling 3	Wijziging van de pakketreisovereenkomst vóór het begin van de pakketreis / 600
Afdeling 4	Uitvoering van de pakketreis / 602
Afdeling 5	Bescherming bij insolventie / 604
Afdeling 6	Gekoppelde reisarrangementen / 605
Afdeling 7	Slotbepalingen / 605
Titel 7B	Betalingstransactie / 605
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 605
Afdeling 2	Toestaan van betalingstransacties / 610

Afdeling 3	Uitvoering van de betalingstransactie / 614
§ 1	Betaalopdrachten, kosten en overgemaakte bedragen / 614
§ 2	Uitvoeringstermijn en valutadatum / 615
§ 3	Aansprakelijkheid / 616
Afdeling 4	Slotbepalingen / 618
Titel 9	Bewaarneming / 619
Titel 10	Arbeidsovereenkomst / 620
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 620
Afdeling 2	Loon / 621
Afdeling 3	Vakantie en verlof / 629
Afdeling 4	Gelijke behandeling / 632
Afdeling 5	Enkele bijzondere bedingen in de arbeidsovereenkomst / 633
Afdeling 6	Enkele bijzondere verplichtingen van de werkgever / 635
Afdeling 7	Enkele bijzondere verplichtingen van de werknemer / 638
Afdeling 8	Rechten van de werknemer bij overgang van een onderneming / 639
Afdeling 9	Einde van de arbeidsovereenkomst / 640
Afdeling 10	Bijzondere bepalingen voor handelsvertegenwoordigers / 657
Afdeling 11	Bijzondere bepalingen ter zake van de uitzendovereenkomst / 657
Afdeling 12	Bijzondere bepalingen terzake van de zee-arbeidsovereenkomst / 659
Afdeling 12A	Bijzondere bepalingen ter zake van de zee-arbeidsovereenkomst in de zee- visserij / 670
Afdeling 12B	De maatschapsovereenkomst in de zeevisserij / 671
Titel 12	Aanneming van werk / 671
Afdeling 1	Aanneming van werk in het algemeen / 671
Afdeling 2	Bijzondere bepalingen voor de bouw van een woning in opdracht van een natuurlijk persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf / 674
Titel 14	Borgtocht / 674
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 674
Afdeling 2	Borgtocht, aangegaan buiten beroep of bedrijf / 675
Afdeling 3	De gevolgen van de borgtocht tussen de hoofdschuldenaar en de borg en tussen borgen en voor de verbintenis aansprakelijke niet-schuldenaren onderling / 676
Titel 15	Vaststellingsovereenkomst / 677
Titel 16	Franchise / 680
Titel 17	Verzekering / 683
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 683
Afdeling 2	Schadeverzekering / 687
Afdeling 3	Sommenverzekering / 690
§ 1	Algemene bepalingen / 690
§ 2	Levensverzekering / 692
Titel 18	Lijfrente / 693

**Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de Overgangswet
nieuw Burgerlijk Wetboek in verband met het afschaffen van tijde-
lijke huurcontracten voor zelfstandige woonruimten (Wet vaste huur-
contracten) / 695**

**Wijziging van het Burgerlijk Wetboek en enige andere wetten in ver-
band met de modernisering van de regeling omtrent personenven-
nootschappen (Voorontwerp Wet modernisering personenvennoot-
schappen) / 699**

**Voorontwerp Invoeringswet modernisering personenvennootschap-
pen / 707**

Burgerlijk Wetboek Boek 7A / 711

Boek 7A	Bijzondere overeenkomsten; vervolg / 711
Negende titel	Van maatschap / 711
Eerste afdeling	Algemeene bepalingen / 711
Tweede afdeling	Van de verbindtenissen der vennoten onderling / 711
Derde afdeling	Van de verbindtenissen der vennoten ten aanzien van derden / 713
Vierde afdeling	Van de verschillende wijzen waarop de maatschap eindigt / 713

Dertiende titel	Van bruikleenning / 714
Eerste afdeling	Algemeene bepalingen / 714
Tweede afdeling	Van de verplichtingen van dengenen die iets ter bruikleenning ontvangt / 714
Derde afdeling	Van de verplichtingen van den uitleener / 714
Vijftiende titel	Van gevestigde of altijddurende renten / 715
Zestiende titel	Van kans-overeenkomsten / 715
Derde afdeling	Van spel en weddenschap / 715

Burgerlijk Wetboek Boek 8 / 717

Boek 8	Verkeersmiddelen en vervoer / 717
Titel 1	Algemene bepalingen / 717
Titel 2	Algemene bepalingen betreffende vervoer / 718
Afdeling 1	Overeenkomst van goederenvervoer / 718
Afdeling 2	Overeenkomst van gecombineerd goederenvervoer / 719
Afdeling 3	Overeenkomst tot het doen vervoeren van goederen / 722
Afdeling 4	Overeenkomst van personenvervoer / 724
Afdeling 5	Overeenkomst tot binnenlands openbaar personenvervoer / 725
Afdeling 6	Overeenkomst van gecombineerd vervoer van personen / 728
Titel 3	Het zeeschip en de zaken aan boord daarvan / 728
Afdeling 1	Rederij van het zeeschip / 728
Afdeling 2	Rechten op zeeschepen / 730
Afdeling 3	Voorrechten op zeeschepen / 732
Afdeling 4	Voorrechten op zaken aan boord van zeeschepen / 734
Afdeling 5	Slotbepalingen / 735
Titel 4	Bemanning van een zeeschip / 735
Afdeling 2	Kapitein / 735
Titel 5	Exploitatie / 736
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 736
Afdeling 2	Overeenkomst van goederenvervoer over zee / 737
Afdeling 3	Overeenkomst van personenvervoer over zee / 750
Afdeling 4	Enige bijzondere overeenkomsten / 757
Titel 6	Ongevallen / 758
Afdeling 1	Aanvaring / 758
Afdeling 2	Hulpverlening / 759
Afdeling 3	Avrij-grosse / 763
Afdeling 4	Gevaarlijke stoffen aan boord van een zeeschip / 764
Afdeling 5	Aansprakelijkheid voor schade door verontreiniging door bunkerolie / 766
§ 1	algemene bepalingen en toepassingsgebied / 766
§ 2	aansprakelijkheid van de scheepseigenaar / 767
§ 3	verplichte verzekering / 768
Afdeling 6	Aansprakelijkheid voor de kosten van het lokaliseren, markeren en opruimen van een wrak / 770
Titel 7	Beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen / 771
Titel 8	Het binnenschip en de zaken aan boord daarvan / 773
Afdeling 1	Rederij van het binnenschip / 773
Afdeling 2	Rechten op binnenschepen / 774
Afdeling 3	Huurkoop van teboekstaande binnenschepen / 776
Afdeling 4	Voorrechten op binnenschepen / 778
Afdeling 5	Voorrechten op zaken aan boord van binnenschepen / 780
Afdeling 6	Slotbepalingen / 781
Titel 9	Bemanning van een binnenschip / 781
Afdeling 2	Schipper / 781
Titel 10	Exploitatie / 782
Afdeling 1	Algemene bepaling / 782
Afdeling 2	Overeenkomst van goederenvervoer over binnenwateren / 782
Afdeling 3	Overeenkomst van personenvervoer over binnenwateren / 795
Afdeling 4	Enige bijzondere overeenkomsten / 797
Titel 11	Ongevallen / 798
Afdeling 1	Aanvaring / 798
Afdeling 2	Hulpverlening / 799
Afdeling 3	Avrij-grosse / 799
Afdeling 4	Gevaarlijke stoffen aan boord van een binnenschip / 800
Titel 12	Beperking van aansprakelijkheid van eigenaren van binnenschepen / 802

Titel 13	Wegvervoer / 804
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 804
Afdeling 2	Overeenkomst van goederenvervoer over de weg / 804
Afdeling 3	Overeenkomst van personenvervoer over de weg / 813
Afdeling 4	Verhuisovereenkomst / 816
Titel 14	Ongevallen / 820
Afdeling 1	Gevaarlijke stoffen aan boord van een voertuig / 820
Titel 15	Het luchtvaartuig / 823
Afdeling 1	Rechten op luchtvaartuigen / 823
Afdeling 2	Voorrechten op luchtvaartuigen / 825
Afdeling 3	Slotbepaling / 826
Titel 16	Exploitatie / 826
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 826
Afdeling 2	Overeenkomst van goederenvervoer door de lucht / 827
Afdeling 3	Overeenkomst van personenvervoer door de lucht / 832
Afdeling 4	Opvolgend vervoer / 835
Titel 18	Overeenkomst van goederenvervoer over spoorwegen / 836
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 836
Afdeling 2	Sluiting en uitvoering van de vervoerovereenkomst / 836
Afdeling 3	Aansprakelijkheid / 841
Afdeling 4	Uitoefening van rechten / 845
Afdeling 5	Onderlinge betrekkingen tussen de vervoerders / 846
Titel 19	Ongevallen / 847
Afdeling 1	Aansprakelijkheid voor spoorvoertuigen en spoorweginfrastructuur / 847
Afdeling 2	Gevaarlijke stoffen aan boord van een spoorrijtuig / 847
Titel 20	Verjaring en verval / 850
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 850
Afdeling 2	Goederenvervoer / 850
Afdeling 3	Bijzondere exploitatieovereenkomsten / 853
Afdeling 4	Overeenkomst tot het doen vervoeren van goederen / 853
Afdeling 5	Vervoer van personen / 853
Afdeling 7	Rederij / 855
Afdeling 8	Rechtsvorderingen jegens kapitein of schipper / 855
Afdeling 9	Aanvaring / 855
Afdeling 10	Hulpverlening / 856
Afdeling 11	Avarij-grosse / 856
Afdeling 12	Gevaarlijke stoffen aan boord van een zeeschip, een binnenschip, een voertuig en een spoorvoertuig / 857
Afdeling 12a	Vorderingen ter zake van kosten van het lokaliseren, markeren en opruimen van een wrak / 857
Afdeling 13	Luchtrecht / 857
 Burgerlijk Wetboek Boek 10 / 859	
Boek 10	Internationaal privaatrecht / 859
Titel 1	Algemene bepalingen / 859
Titel 2	De naam / 861
Titel 3	Het huwelijk / 862
Afdeling 1	Voltrekking en erkenning van de geldigheid van huwelijken / 862
Afdeling 2	Rechtsbetrekkingen tussen de echtgenoten / 864
Afdeling 3	Enkele bepalingen inzake het huwelijksvermogensregime / 864
Afdeling 4	Ontbinding van het huwelijk en scheiding van tafel en bed / 865
Titel 4	Het geregistreerd partnerschap / 866
Afdeling 1	Het aangaan van een geregistreerd partnerschap in Nederland / 866
Afdeling 2	De erkenning van een buiten Nederland aangegaan geregistreerd partnerschap / 866
Afdeling 3	Rechtsbetrekkingen tussen de geregistreerde partners / 867
Afdeling 4	Enkele bepalingen inzake het partnerschapsvermogensregime / 867
Afdeling 5	Beëindiging in Nederland van een geregistreerd partnerschap / 868
Afdeling 6	Erkenning van een buiten Nederland tot stand gekomen beëindiging van een geregistreerd partnerschap / 868
Afdeling 7	Levensonderhoud / 868
Afdeling 8	Overgangsrecht / 868
Titel 5	Afstamming / 869

Afdeling 1	Familierechtelijke betrekkingen door geboorte / 869
Afdeling 2	Familierechtelijke betrekkingen door erkenning of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap / 870
Afdeling 3	Familierechtelijke betrekkingen door wettiging / 870
Afdeling 4	De inhoud van familierechtelijke betrekkingen uit hoofde van afstamming / 871
Afdeling 5	Erkenning van buitenlands tot stand gekomen rechterlijke beslissingen en rechtsfeiten / 871
Afdeling 6	Overgangsrecht / 872
Titel 6	Adoptie / 872
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 872
Afdeling 2	De in Nederland uit te spreken adoptie / 872
Afdeling 3	Erkenning van een buitenlandse adoptie / 872
Afdeling 4	Overgangsrecht / 873
Titel 7	Overige onderwerpen van familierecht / 874
Afdeling 1	Ouderlijke verantwoordelijkheid en bescherming van kinderen / 874
Afdeling 2	Internationale ontvoering van kinderen / 874
Afdeling 3	(gereserveerd) / 874
Afdeling 4	Levensonderhoud / 874
Titel 8	Corporaties / 874
Titel 9	Vertegenwoordiging / 876
Titel 10	Goederenrecht / 876
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 876
Afdeling 2	Het goederenrechtelijke regime met betrekking tot zaken / 876
Afdeling 3	Het goederenrechtelijke regime met betrekking tot vorderingsrechten / 877
Afdeling 4	Het goederenrechtelijke regime met betrekking tot aandelen / 878
Afdeling 5	Het goederenrechtelijke regime met betrekking tot giraal overdraagbare effecten / 879
Titel 11	Trustrecht / 879
Titel 12	Erfrecht / 879
Titel 13	Verbintenissen uit overeenkomst / 880
Titel 14	Verbintenissen uit andere bron dan overeenkomst / 881
Titel 15	Enkele bepalingen met betrekking tot het zeerecht, het binnenvaartrecht en het luchtrecht / 881
Titel 16	Arbitrage / 882
	Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek / 883
Titel 1	Overgangsbepalingen in verband met Boek 1 / 883
Titel 2	Overgangsbepalingen in verband met Boek 2 / 887
Titel 3	Algemene overgangsbepalingen in verband met de Boeken 3–10 / 892
Titel 4	Overgangsbepalingen in verband met Boek 3 / 893
Titel 5	Overgangsbepalingen in verband met Boek 4 / 898
Titel 6	Overgangsbepalingen in verband met Boek 5 / 900
Titel 7	Overgangsbepalingen in verband met Boek 6 / 904
Titel 8	Overgangsbepalingen in verband met Boek 7 / 906
Titel 9	Overgangsbepalingen in verband met Boek 8 / 911
Titel 10	Overgangsbepaling in verband met Boek 10 / 912
	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering / 913
Eerste boek	De wijze van procederen voor de rechtbanken, de hoven en de Hoge Raad / 913
Eerste titel	Algemene bepalingen / 913
Eerste afdeling	Rechtsmacht van de Nederlandse rechter / 913
Tweede afdeling	Enkelvoudige en meervoudige kamers / 915
Derde afdeling	Algemene voorschriften voor procedures / 916
Vierde afdeling	Wraking en verschoning van rechters / 920
Vijfde afdeling	Het openbaar ministerie en de procureur-generaal bij de Hoge Raad / 921
Vijfde afdeling A	De Autoriteit Consument en Markt en de Europese Commissie / 922
Zesde afdeling	Exploiten / 922
Zevende afdeling	Inlichtingen over buitenlands recht en communautair mededingingsrecht / 926
Achtste afdeling	Herstel van verkeerd inleiden van een procedure, verwijzing door of naar de kantonrechter en verwijzing bij absolute onbevoegdheid / 927

Negende afdeling	Slotbepaling / 928
Tweede titel	De dagvaardingsprocedure in eerste aanleg / 928
Eerste afdeling	Algemene bepalingen / 928
Tweede afdeling	Kantonzaken / 931
Derde afdeling	Relatieve bevoegdheid / 932
Vierde afdeling	Dagvaarding / 934
Vijfde afdeling	Verloop van de procedure / 936
Zesde afdeling	Reconventie / 938
Zevende afdeling	Verstek / 938
Achtste afdeling	Verzet / 939
Negende afdeling	Bewijs / 939
§ 1	Algemene bepalingen van bewijsrecht / 939
§ 2	Akten en vonnissen / 940
§ 3	Openlegging van boeken, bescheiden en geschriften / 941
§ 4	Getuigen / 941
§ 5	Voorlopig getuigenverhoor / 944
§ 6	Deskundigen / 945
§ 7	Plaatsopneming en bezichtiging / 947
§ 8	Voorlopig bericht of verhoor van deskundigen, voorlopige plaatsopneming en bezichtiging / 947
Tiende afdeling	Incidentele vorderingen / 948
§ 1	Algemene bepalingen / 948
§ 2	Vrijwaring / 948
§ 3	Voeging en tussenkomst / 949
§ 4	Verwijzing en voeging van zaken / 950
§ 5	Voorlopige voorzieningen / 950
§ 6	Zekerheidstelling voor proceskosten / 950
Elfde afdeling	Schorsing en hervatting / 951
Twaalfde afdeling	Het vonnis / 951
§ 1	Algemeen / 951
§ 2	Kosten / 952
Dertiende afdeling	Afbreking van de instantie / 954
§ 1	Doorhaling op de rol / 954
§ 2	Afstand van instantie / 954
§ 3	Verval van instantie / 954
Veertiende afdeling	Het kort geding / 955
Derde titel	De verzoekschriftprocedure in eerste aanleg / 956
Eerste afdeling	Algemene bepaling / 956
Tweede afdeling	Relatieve bevoegdheid / 956
Derde afdeling	Oproeping / 957
Vierde afdeling	Verloop van de procedure / 958
Zesde titel	Prorogatie van rechtspraak aan het gerechtshof / 961
Zevende titel	Hoger beroep / 961
Eerste afdeling	Van de zaken aan hooger beroep onderworpen / 961
Tweede afdeling	Van den termijn van beroep / 962
Derde afdeling	Van de rechtspleging in hooger beroep en de gevolgen van hetzelfde / 962
Vierde afdeling	Hoger beroep tegen beschikkingen / 963
Negende titel	Verzet door derden / 964
Tiende titel	Herroeping / 965
Eerste afdeling	Herroeping van vonnissen / 965
Tweede afdeling	Herroeping van beschikkingen / 966
Tiende titel A	Prejudiciële vragen aan de Hoge Raad / 966
Elfde titel	Cassatie / 967
Eerste afdeling	Algemeen / 967
Eerste afdeling A	Vorderingsprocedures aan cassatie onderworpen / 968
Tweede afdeling	De termijn van beroep in cassatie in vorderingsprocedures en de schorsende kracht daarvan / 969
Derde afdeling	Van de rechtspleging in cassatie in vorderingsprocedures / 969
Vierde afdeling	Uitspraak in cassatie in vorderingsprocedures / 972
Vijfde afdeling	Beroep in cassatie in verzoekschriftprocedures / 972
Tweede boek	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging van vonnissen, beschikkingen en authentieke akten / 973
Eerste titel	Algemene regels / 973

Tweede titel	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging op goederen die geen registergoederen zijn / 975
Eerste afdeling	Van executoriaal beslag op roerende zaken die geen registergoederen zijn / 975
Eerste afdeling A	Van executoriaal beslag op rechten aan toonder of order, aandelen op naam en effecten op naam, die geen aandelen zijn / 981
Eerste afdeling B	Van executoriaal beslag op aandelen op naam in naamloze vennootschappen en besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid / 982
Tweede afdeling	Van executoriaal beslag onder derden / 984
Tweede afdeling A	Van executoriaal beslag onder derden in zaken betreffende levensonderhoud en uitkering voor de huishouding / 993
Tweede afdeling B	Van executoriaal beslag onder de schuldeiser zelf / 994
Tweede afdeling C	Van executoriaal beslag op de rechten uit een sommenverzekering / 994
§ 1	Algemene bepalingen / 994
§ 2	Beslag ten laste van de verzekeringnemer op diens rechten uit een levensverzekering / 995
Derde afdeling	Van de verdeling van de opbrengst der executie / 996
Vierde afdeling	Van executie tot afgifte van roerende zaken, die geen registergoederen zijn / 999
Derde titel	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging op onroerende zaken / 1000
Eerste afdeling	Van executoriaal beslag op onroerende zaken / 1000
Tweede afdeling	Van executoriale verkoop van onroerende zaken / 1002
Derde afdeling	Van opvordering door derden / 1004
Vierde afdeling	Van executie door een hypotheekhouder / 1005
Vijfde afdeling	Van de verdeling van de opbrengst van de executie / 1006
Zesde afdeling	Van gedwongen ontruiming / 1007
Vierde titel	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging van schepen en luchtvaartuigen / 1008
Eerste afdeling	Van executoriaal beslag op en executie van schepen / 1008
Tweede afdeling	Van executoriaal beslag op en executie van luchtvaartuigen / 1012
Vijfde titel	Van lijfswang en de tenuitvoerlegging van lijfswang en van dwangsom / 1015
Eerste afdeling	Lijfswang / 1015
Tweede afdeling	Tenuitvoerlegging en ontslag / 1016
Derde afdeling	Van dwangsom / 1017
Zesde titel	Van het vereffenen van schadevergoeding / 1018
Zevende titel	Van het stellen van zekerheid / 1018
Derde boek	Van rechtspleging van onderscheiden aard / 1019
Eerste titel	Van rechtspleging in zaken van verkeersmiddelen en vervoer / 1019
Eerste Afdeling	Algemene bepalingen / 1019
Tweede Afdeling	Van rechtspleging inzake beperking van aansprakelijkheid van scheepseigenaren / 1022
Tweede titel	Van procedures betreffende een nalatenschap of een gemeenschap / 1027
Eerste afdeling	Van de verzegeling / 1027
Tweede afdeling	Van ontzegeling / 1029
Derde afdeling	Van boedelbeschrijving / 1029
Vierde afdeling	Van geschillen in verband met verzegeling, ontzegeling en boedelbeschrijving / 1030
Vierde afdeling A	Rechtsmiddelen tegen beschikkingen in procedures betreffende een nalatenschap / 1030
Vijfde afdeling	Van de verdeling van een gemeenschap / 1031
Vierde titel	Van middelen tot bewaring van zijn recht / 1032
Eerste afdeling	Algemene bepalingen / 1032
Tweede afdeling	Van conservatoir beslag in handen van de schuldenaar / 1034
Derde afdeling	Van conservatoir beslag op aandelen op naam, en effecten op naam die geen aandelen zijn / 1034
Vierde afdeling	Van conservatoir beslag onder derden / 1035
Vijfde afdeling	Van conservatoir beslag onder de schuldeiser zelf / 1035
Vijfde afdeling A	Van conservatoir beslag op de rechten uit een sommenverzekering / 1035
Zesde afdeling	Van conservatoir beslag op onroerende zaken / 1036
Zesde afdeling A	Van conservatoir beslag op schepen / 1036
Zesde afdeling B	Van conservatoir beslag op luchtvaartuigen / 1036
Zevende afdeling	Van conservatoir beslag tot afgifte van zaken en levering van goederen / 1037

Achtste afdeling	Van conservatoir beslag tegen schuldenaren zonder bekende woonplaats in Nederland / 1038
Negende Afdeling	Van middelen tot bewaring van zijn recht op goederen der gemeenschap / 1038
Vijfde titel	Rekenprocedure / 1039
Zesde Titel	Rechtspleging in zaken betreffende het personen- en familierecht / 1040
Eerste afdeling	Rechtspleging in andere zaken dan scheidingszaken / 1040
Tweede afdeling	Rechtspleging in scheidingszaken / 1043
§ 1	Echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed / 1043
§ 2	Voorlopige voorzieningen / 1045
§ 3	Nevenvoorzieningen / 1047
§ 4	Ontbinding van een geregistreerd partnerschap / 1047
Zevende titel	Enige bijzondere rechtsplegingen / 1047
Eerste afdeling	Afschrift, uittreksel en inzage van akten en andere bewijsmiddelen / 1047
Afdeling 1A	Toegang tot bescheiden in zaken betreffende schending van mededingsrecht / 1048
Tweede afdeling	Van gerechtelijke bewaring / 1049
Negende titel	Van de formaliteiten, vereist voor de tenuitvoerlegging van in vreemde Staten tot stand gekomen executoriale titels / 1050
Eerste afdeling	Algemene bepalingen / 1050
Tweede afdeling	Bijzondere bepalingen / 1051
Tiende titel	Van rechtspleging in zaken van rechtspersonen / 1051
Twaalfde titel	Van rechtspleging in zaken betreffende onredelijk bezwarende bedingen in algemene voorwaarden / 1052
Titel 13	Van rechtspleging in zaken betreffende de teruggave van cultuurogoederen / 1053
Titel 14	Van rechtspleging in zaken betreffende de verbindendverklaring van overeenkomsten strekkende tot collectieve schadeafwikkeling / 1054
Titel 14A	Van rechtspleging in zaken betreffende een collectieve actie en collectieve schadeafwikkeling / 1057
Titel 15	Van rechtspleging in zaken betreffende rechten van intellectuele eigendom / 1062
Titel 15A	Van rechtspleging in zaken betreffende bescherming van bedrijfsgeheimen / 1064
Titel 16	Van rechtspleging in pachtzaken / 1065
Titel 17	Van rechtspleging in deelgeschillen betreffende letsel- en overlijdensschade / 1067
Titel 18	Van rechtspleging in zaken betreffende een arbeidsovereenkomst op grond waarvan de werknemer arbeid verricht op het continentaal plat / 1068
Vierde boek	Arbitrage / 1068
Eerste titel	Arbitrage in Nederland / 1068
Eerste afdeling	De overeenkomst tot arbitrage / 1068
Eerste afdeling A	De overeenkomst tot arbitrage en de bevoegdheid van de gewone rechter / 1069
Eerste afdeling B	Het scheidsgerecht / 1069
Tweede afdeling	Het arbitraal geding / 1072
Derde afdeling	Het arbitraal vonnis / 1075
Derde afdeling A	Arbitraal hoger beroep / 1078
Vierde afdeling	De tenuitvoerlegging van het arbitraal vonnis / 1079
Vijfde afdeling	De vernietiging en de herroeping van het arbitraal vonnis / 1080
Zesde afdeling	Het arbitraal vonnis, houdende een vergelijk tussen de partijen / 1082
Zevende afdeling	Slotbepalingen / 1082
Tweede titel	Arbitrage buiten Nederland / 1083
 Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en enige andere wetten in verband met de vereenvoudiging en modernisering van het bewijsrecht (Wet vereenvoudiging en modernisering bewijsrecht) / 1085	
 Faillissementswet / 1099	
Titel I	Van faillissement / 1099
Eerste afdeling	Van de faillietverklaring / 1099

Tweede afdeling	Van de gevolgen der faillietverklaring / 1105
Derde afdeling	Van het bestuur over de failliete boedel / 1115
§ 1	Van de rechter-commissaris / 1115
§ 2	Van de curator / 1115
§ 3	Van de schuldeiserscommissie / 1116
§ 4	Van de vergaderingen der schuldeisers / 1117
§ 5	Van de rechterlijke beschikkingen / 1118
Vierde afdeling	Van de voorzieningen na de faillietverklaring en van het beheer des curators / 1118
Vijfde afdeling	Van de verificatie der schuldvorderingen / 1122
Vijfde afdeling A	Vereenvoudigde afwikkeling van faillissement / 1126
Zesde afdeling	Van het akkoord / 1127
Zevende afdeling	Van de vereffening des boedels / 1131
Achtste afdeling	Van de rechtstoestand des schuldenaars na afloop van de vereffening / 1134
Tiende afdeling	Bepalingen van internationaal recht / 1134
Elfde afdeling	Van rehabilitatie / 1135
Afdeling 11A	Van het definitieve karakter van de afwikkeling van betalingen en effecten-transacties in betalings- en afwikkelingsystemen / 1135
Afdeling 11AA	Van het faillissement van een bank / 1138
§ 1	In Nederland gevestigde bank en buiten de Europese Economische Ruimte gevestigde bank met bijkantoor in Nederland / 1138
§ 2	Bepalingen van internationaal privaatrecht / 1144
Afdeling 11AB	Van het faillissement van een beleggingsonderneming / 1146
Afdeling 11B	Van het faillissement van een verzekeraar / 1147
§ 1	Definities / 1147
§ 2	Verzekeraars met zetel in Nederland, verzekeraars zonder vergunning met zetel in een andere lidstaat dan Nederland en verzekeraars met zetel buiten de Europese Unie met bijkantoor in Nederland / 1148
§ 3	Bepalingen van internationaal privaatrecht / 1155
§ 4	Verzekeraars met beperkte risico-omvang / 1158
Afdeling 11C	Van het faillissement van een centrale tegenpartij / 1159
Titel II	Van surseance van betaling / 1160
Eerste afdeling	Van de verlening van surseance van betaling en haar gevolgen / 1160
Tweede afdeling	Van het akkoord / 1170
Tweede afdeling A	Bijzondere bepalingen / 1173
Tweede afdeling B	Van de verlening van surseance van betaling aan een beleggingsonderneming en een financiële instelling die een verklaring van ondertoezichtstelling heeft of een andere instelling / 1174
Derde afdeling	Slotbepalingen / 1175
Titel III	Schuldsaneringsregeling natuurlijke personen / 1175
Eerste afdeling	Het uitspreken van de toepassing van de schuldsaneringsregeling / 1175
Tweede afdeling	De gevolgen van de toepassing van de schuldsaneringsregeling / 1180
Derde afdeling	Het bestuur over de boedel / 1184
Vierde afdeling	De voorzieningen na de uitspraak tot de toepassing van de schuldsaneringsregeling en de taak van de bewindvoerder / 1185
Vijfde afdeling	Verificatie van vorderingen / 1185
Zesde afdeling	Het akkoord / 1186
Zevende afdeling	De vereffening van de boedel / 1188
Achtste afdeling	Termijn en beëindiging van de toepassing van de schuldsaneringsregeling / 1189
Negende afdeling	Bijzondere bepalingen / 1192
Tiende afdeling	Slotbepalingen / 1193
Titel IV / 1193	
Tweede afdeling	Homologatie van een onderhands akkoord / 1193
§ 1	Algemene bepalingen / 1193
§ 2	De aanbieding van en stemming over een akkoord / 1194
§ 3	De homologatie van het akkoord / 1203
§ 4	De gevolgen van de homologatie van het akkoord / 1205

Voorstel van wet houdende wijziging van de Faillissementswet in verband met de aanwijzing door de rechtbank van een beoogd curator ter bevordering van de afwikkeling van een eventueel faillissement en vergroting van de kansen op voorzetting van een onderneming of van een doorstart van rendabele bedrijfsonderdelen (Wet continuïteit ondernemingen I) / 1207

Voorontwerp Novelle WCO I / 1213

Voorontwerp Wet overgang van onderneming in faillissement (WOVOF) / 1215

Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot harmonisatie van bepaalde aspecten van het insolventierecht / 1219

Alfabetisch register / Reg.-1

BURGERLIJK WETBOEK BOEK 1⁽¹⁾

BOEK 1

Personen- en familierecht

TITEL 1

Algemene bepalingen

Art. 1

- 1. Allen die zich in Nederland bevinden, zijn vrij en bevoegd tot het genot van de burgerlijke rechten.
- 2. Persoonlijke dienstbaarheden, van welke aard of onder welke benaming ook, worden niet geduld.

**Vrijheid tot genot
burgerlijke rechten**

Art. 2

Het kind waarvan een vrouw zwanger is wordt als reeds geboren aangemerkt, zo dikwijls zijn belang dit vordert. Komt het dood ter wereld, dan wordt het geacht nooit te hebben bestaan.

Ongeboren kind

Art. 3

- 1. De graad van bloedverwantschap wordt bepaald door het getal der geboorten, die de bloedverwantschap hebben veroorzaakt. Hierbij telt een erkenning, een gerechtelijke vaststelling van het ouderschap of een adoptie als een geboorte.
- 2. Door huwelijk of door geregistreerd partnerschap ontstaat tussen de ene echtgenoot dan wel de ene geregistreeerde partner en een bloedverwant van de andere echtgenoot dan wel de andere geregistreeerde partner aanverwantschap in dezelfde graad als er bloedverwantschap bestaat tussen de andere echtgenoot dan wel de andere geregistreeerde partner en diens bloedverwant.
- 3. Door het eindigen van het huwelijk of geregistreerd partnerschap wordt de aanverwantschap niet opgeheven.

**Graad van bloed- en
aanverwantschap**

TITEL 2

Het recht op de naam

Art. 4

- 1. Een ieder heeft de voornamen die hem in zijn geboorteakte zijn gegeven.
- 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand weigert in de geboorteakte voornamen op te nemen die ongepast zijn, of overeenstemmen met bestaande geslachtsnamen tenzij deze tevens gebruikelijke voornamen zijn.
- 3. Geeft de aangever geen voornamen op, of worden deze alle geweigerd zonder dat de aangever ze door een of meer andere vervangt, dan geeft de ambtenaar ambtshalve het kind een of meer voornamen, en vermeldt hij uitdrukkelijk in de akte dat die voornamen ambtshalve zijn gegeven.
- 4. Wijziging van de voornamen kan op verzoek van de betrokken persoon of zijn wettelijke vertegenwoordiger worden gelast door de rechtbank. De wijziging geschiedt doordat van de beschikking een latere vermelding aan de akte van geboorte wordt toegevoegd, overeenkomstig artikel 20a, eerste lid. In geval van wijziging van de voornamen van een buiten Nederland geboren persoon geeft de rechtbank die de beschikking geeft, voor zoveel nodig ambtshalve hetzij een last tot inschrijving van de akte van geboorte dan wel van de akte of de uitspraak, bedoeld in artikel 25g, eerste lid, hetzij de in artikel 25c bedoelde beschikking.

**Verkrijging en wijzi-
ging van voornamen**

Art. 5

- 1. Indien een kind alleen in familierechtelijke betrekking tot de moeder staat, heeft het haar geslachtsnaam. Indien een kind door adoptie alleen in familierechtelijke betrekking tot de vader staat, heeft het zijn geslachtsnaam.
- 2. Indien een kind door erkenning in familierechtelijke betrekking tot de vader komt te staan, houdt het de geslachtsnaam van de moeder, tenzij de moeder en de erkenner ter gelegenheid van de erkenning gezamenlijk verklaren dat het kind de geslachtsnaam van de vader zal hebben. Van deze verklaring wordt melding gemaakt in de akte van erkenning. De eerste twee volzinnen zijn van overeenkomstige toepassing bij erkenning van een ongeboren kind. De ouders kunnen evenwel ter gelegenheid van de voltrekking van hun huwelijk of van de registratie van hun partnerschap alsnog gezamenlijk verklaren, dat hun kind voortaan de geslachtsnaam van de andere ouder zal hebben. Van deze verklaring wordt een akte van naamskeuze opgemaakt. Indien een kind door gerechtelijke vaststelling van het vaderschap in familierechtelijke betrekking tot de vader komt te staan, houdt het de geslachtsnaam van de moeder, tenzij de moeder en de man, wiens vaderschap is vastgesteld, ter gelegenheid van de vaststelling gezamenlijk

**Verkrijging ge-
slachtsnaam**

(1) Zoals laatstelijk gewijzigd op 9 maart 2023, *Stb.* 2023, 84 (i.w.tr. 01-07-2023).

verklaren dat het kind de geslachtsnaam van de vader zal hebben. De rechterlijke uitspraak inzake de vaststelling van het vaderschap vermeldt de verklaring van de ouders hieromtrent.

- 3. Indien een kind door adoptie in familierechtelijke betrekking komt te staan tot beide adoptanten van verschillend geslacht, die met elkaar zijn gehuwd, heeft het kind de geslachtsnaam van de vader, tenzij de adoptanten ter gelegenheid van de adoptie gezamenlijk verklaren dat het kind de geslachtsnaam van de moeder zal hebben. Indien de adoptanten niet met elkaar gehuwd zijn of indien beide adoptanten van hetzelfde geslacht zijn en met elkaar gehuwd zijn, houdt het kind de geslachtsnaam die het heeft, tenzij de adoptanten ter gelegenheid van de adoptie gezamenlijk verklaren dat het een van hun beider geslachtsnamen zal hebben. Indien een kind door adoptie in familierechtelijke betrekking tot de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel van een ouder komt te staan, houdt het zijn geslachtsnaam, tenzij de ouder en diens echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel gezamenlijk verklaren dat het kind de geslachtsnaam zal hebben van de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel, dan wel de geslachtsnaam van die ouder. De rechterlijke uitspraak inzake de adoptie vermeldt de verklaring van de adoptanten hieromtrent.

- 4. Indien een kind door geboorte in familierechtelijke betrekking tot beide ouders komt te staan, verklaren de ouders gezamenlijk voor of ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte welke van hun beider geslachtsnamen het kind zal hebben. Van de verklaring van de ouders die voor de aangifte van de geboorte wordt afgelegd, wordt een akte van naamskeuze opgemaakt. Van de verklaring van de ouders die ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte wordt afgelegd, wordt melding gemaakt in de akte van geboorte. De eerste drie volzinnen zijn van overeenkomstige toepassing indien een ouder en zijn echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege gezamenlijk het gezag als bedoeld in artikel 253sa over het kind zullen uitoefenen of uitoefenen. De verklaring die niet ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte wordt afgelegd, kan ten overstaan van iedere ambtenaar van de burgerlijke stand worden afgelegd.

- 5. Wordt een verklaring houdende naamskeuze, bedoeld in het vierde lid, voor of ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte afgelegd, dan heeft het kind de gekozen naam vanaf de geboorte. Geschiedt de naamskeuze niet uiterlijk ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte, dan neemt de ambtenaar van de burgerlijke stand als geslachtsnaam van het kind in de geboorteakte op:

- a. de geslachtsnaam van de vader in geval het kind door geboorte in familierechtelijke betrekking tot beide ouders komt te staan;
- b. de geslachtsnaam van de moeder in geval een ouder en zijn echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege gezamenlijk het gezag als bedoeld in artikel 253sa over het kind uitoefenen.

- 6. Indien de moeder na de geboorte van het kind op grond van artikel 199, onderdeel b, het vaderschap van de overleden echtgenoot of geregistreerde partner ontkent of op grond van artikel 198, tweede lid, het moederschap van de overleden echtgenote of geregistreerde partner (*red.: lees: partner*) ontkent en zij ten tijde van de geboorte en van de ontkenning is hertrouwd of een nieuw partnerschap heeft laten registreren, kunnen de moeder en haar echtgenoot of geregistreerde partner gezamenlijk ter gelegenheid van de ontkenning verklaren welke van hun beider geslachtsnamen het kind zal hebben. Van de verklaring van de ouders wordt een akte van naamskeuze opgemaakt. Bij gebreke van een verklaring heeft het kind de geslachtsnaam van de echtgenoot of geregistreerde partner.

- 7. Indien een kind op het tijdstip van het ontstaan van de familierechtelijke betrekking met beide ouders zestien jaar of ouder is, verklaart het zelf ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand of van de notaris of, in geval van adoptie of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, ten overstaan van de rechter of het de geslachtsnaam van de ene of de andere ouder zal hebben. Van deze verklaring wordt melding gemaakt in de akte van erkenning of in de rechterlijke uitspraak inzake adoptie of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.

- 8. Een verklaring van de ouders als bedoeld in het tweede, derde, vierde of zesde lid, kan slechts ten aanzien van de geslachtsnaam van hun eerste kind worden afgelegd. De eerste volzin is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van het eerste kind over wie de ouder en zijn echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege gezamenlijk het gezag als bedoeld in artikel 253sa zullen uitoefenen of uitoefenen. Onverminderd het zevende lid, hebben volgende kinderen van dezelfde ouders dan wel kinderen over wie dezelfde ouder en dezelfde echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege het gezag gezamenlijk zullen uitoefenen, dezelfde geslachtsnaam als het eerste kind, met dien verstande dat in het geval dat volgende kinderen blijken de geboorteakte of krachtens toepasselijk recht een naam hebben die afwijkt van de naam van het eerste kind, de ouders kunnen verklaren dat het desbetreffende kind dezelfde geslachtsnaam zal hebben als het eerste kind. Indien voor de geboorte of ter gelegenheid van de aangifte naamskeuze is gedaan ten aanzien van een kind dat

levenloos ter wereld komt of is gekomen, wordt deze keuze opgenomen in de akte, bedoeld in artikel 19i, eerste lid, en geldt zij alleen ten aanzien van dit kind.

- 9. Is één van de ouders voorafgaand aan het tijdstip waarop de naamskeuze uiterlijk moet zijn gedaan overleden en is de naamskeuze niet gedaan, dan legt de andere ouder een verklaring omtrent de naamskeuze af. Hetzelfde geldt indien één van de ouders wegens diens lichamelijke of geestelijke toestand onder curatele staat dan wel indien ten aanzien van hem of haar een mentorschap bestaat.

- 10. Zijn de vader en moeder onbekend, dan neemt de ambtenaar van de burgerlijke stand in de geboorteakte een voorlopige voornaam en geslachtsnaam op, in afwachting van het koninklijk besluit waarbij de voornamen en de geslachtsnaam van het kind worden vastgesteld.

- 11. Indien op grond van het tweede tot en met negende lid een kind, wiens vader van adel is, niet zijn geslachtsnaam verkrijgt, gaat de adelom niet over op dat kind.

- 12. De geslachtsnaam van kinderen geboren uit een huwelijk met een lid van het koninklijk huis wordt bij koninklijk besluit bepaald.

- 13. In het tweede, vijfde en zesde lid wordt onder 'moeder' verstaan de vrouw uit wie het kind is geboren. In deze leden wordt met 'de vader' van het kind en zijn 'vaderschap' gelijkgesteld de moeder die niet de vrouw is uit wie het kind is geboren onderscheidenlijk haar moederschap.

Art. 6

De geslachtsnaam wordt ten aanzien van een ieder dwingend bewezen door de akte van geboorte.

Bewijs van geslachtsnaam

Art. 7

- 1. De geslachtsnaam van een persoon kan op zijn verzoek, of op verzoek van zijn wettelijke vertegenwoordiger, door de Koning worden gewijzigd.

Wijziging geslachtsnaam

- 2. Hij wiens geslachtsnaam of voornamen niet bekend zijn, kan de Koning verzoeken voor hem een geslachtsnaam of voornamen vast te stellen.

- 3. Een wijziging of vaststelling van de geslachtsnaam door de Koning heeft geen invloed op de geslachtsnaam van de kinderen van de betrokken persoon die voor de datum van het besluit meerderjarig zijn geworden of die niet onder zijn gezag staan.

- 4. Een wijziging of vaststelling van de geslachtsnaam door de Koning blijft in stand niettegenstaande een latere erkenning of een gerechtelijke vaststelling van het ouderschap.

- 5. Bij algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld betreffende de gronden waarop de geslachtsnaamswijziging kan worden verleend, de wijze van indiening en behandeling van verzoeken als in het eerste en het tweede lid bedoeld en betreffende het voor wijziging van de geslachtsnaam verschuldigde recht.

- 6. Indien Onze Minister van Justitie voornemens is een voordracht te doen voor een koninklijk besluit strekkende tot inwilliging van een verzoek als bedoeld in het eerste of tweede lid, deelt hij dit voornemen schriftelijk mee aan de verzoeker en degene wiens geslachtsnaam is verzocht, alsmede, indien het verzoek op de geslachtsnaam van een minderjarige betrekking heeft, zijn ouders en degene aan wie de minderjarige de geslachtsnaam, waarvan wijziging is verzocht, rechtstreeks ontleent. De schriftelijke mededeling van het voornemen geldt als een beschikking.

- 7. Onze Minister van Justitie doet de schriftelijke mededeling van het voornemen binnen twintig weken.

Art. 8

Hij die de naam van een ander zonder diens toestemming voert, handelt jegens die persoon onrechtmatig, wanneer hij daardoor de schijn wekt die ander te zijn of tot diens geslacht of gezin te behoren.

Voeren naam van een ander

Art. 9

- 1. Een vrouw die gehuwd is of die gehuwd is geweest dan wel wier partnerschap geregistreerd is of is geweest en die niet is getrouwd na beëindiging van de registratie of is hertrouwd dan wel niet een geregistreerd partnerschap is aangegaan na beëindiging van het huwelijk of opnieuw is aangegaan, is steeds bevoegd de geslachtsnaam van haar echtgenoot of van haar geregistreerde partner te voeren of aan de hare te doen voorafgaan dan wel die te doen volgen op haar eigen geslachtsnaam.

Voeren geslachtsnaam van (gewezen) echtgeno(o)t(e) of geregistreerd partner

- 2. Indien het huwelijk door echtscheiding is ontbonden en daaruit geen afstammelingen in leven zijn dan wel indien het geregistreerd partnerschap op de wijze bedoeld in artikel 80c, onder c of d, is beëindigd, kan de rechtbank, wanneer daartoe gegronde redenen bestaan, op verzoek van de gewezen echtgenoot of de gewezen geregistreerde partner aan de vrouw de haar in het eerste lid toegekende bevoegdheid ontnemen.

- 3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de man die gehuwd is of gehuwd is geweest dan wel wiens partnerschap geregistreerd is of is geweest en die niet is getrouwd na beëindiging van de registratie of is hertrouwd dan wel niet een geregistreerd partnerschap is aangegaan na beëindiging van het huwelijk of opnieuw is aangegaan.

TITEL 3

Woonplaats**Art. 10****Woonplaats**

- 1. De woonplaats van een natuurlijk persoon bevindt zich te zijner woonstede, en bij gebreke van woonstede ter plaatse van zijn werkelijk verblijf.
- 2. Een rechtspersoon heeft zijn woonplaats ter plaatse waar hij volgens wettelijk voorschrift of volgens zijn statuten of reglementen zijn zetel heeft.

Art. 11**Verlies woonstede**

- 1. Een natuurlijk persoon verliest zijn woonstede door daden, waaruit zijn wil blijkt om haar prijs te geven.
- 2. Een natuurlijk persoon wordt vermoed zijn woonstede te hebben verplaatst, wanneer hij daarvan op de wettelijk voorgeschreven wijze aan de betrokken colleges van burgemeester en wethouders heeft kennis gegeven.

Art. 12**Afgeleide woonplaats**

- 1. Een minderjarige volgt de woonplaats van hem die het gezag over hem uitoefent, de onder curatele gestelde die van zijn curator. Oefenen beide ouders tezamen het gezag over hun minderjarige kind uit, doch hebben zij niet dezelfde woonplaats, dan volgt het kind de woonplaats van de ouder bij wie het feitelijk verblijft dan wel laatstelijk heeft verbleven.
- 2. Wanneer iemands goederen onder bewind staan, volgt hij voor alles wat de uitoefening van dit bewind betreft, de woonplaats van de bewindvoerder.
- 3. Wanneer ten behoeve van een persoon een mentorschap is ingesteld, volgt hij voor alles wat de uitoefening van dit mentorschap betreft, de woonplaats van de mentor.
- 4. Het eerste, tweede en derde lid zijn niet van toepassing voor zover het betreft de relatieve bevoegdheid van de rechter gedurende een curatele, een bewind als bedoeld in titel 19 en een mentorschap. Hetzelfde geldt indien ten aanzien van een persoon een curatele, een mentorschap of een bewind als bedoeld in titel 19 en tevens een bewind als bedoeld in afdeling 7 van titel 5 van Boek 4 of een bewind als bedoeld in artikel 182 van Boek 7 van kracht zijn en de bevoegde kantonrechter de andere kantonrechter als uitsluitend bevoegde heeft aangewezen.
- 5. Wanneer de persoon, van wie de woonplaats wordt afgeleid, overlijdt of zijn gezag of zijn hoedanigheid verliest, duurt de afgeleide woonplaats voort, totdat een nieuwe woonplaats is verkregen.

Art. 13**Sterfhuus**

Het sterfhuus van een overledene is daar, waar hij zijn laatste woonplaats heeft gehad.

Art. 14**Woonplaats i.v.m. kantoor of filiaal**

Een persoon die een kantoor of een filiaal houdt, heeft ten aanzien van aangelegenheden die dit kantoor of dit filiaal betreffen mede aldaar woonplaats.

Art. 15**Gekozen woonplaats**

Een persoon kan een andere woonplaats dan zijn werkelijke slechts kiezen, wanneer de wet hem daartoe verplicht, of wanneer de keuze bij schriftelijk of langs elektronische weg aangegane overeenkomst voor een of meer bepaalde rechtshandelingen of rechtsbetrekkingen geschiedt en voor de gekozen woonplaats een redelijk belang aanwezig is. Indien de keuze bij langs elektronische weg aangegane overeenkomst geschiedt, is artikel 227a lid 1 van Boek 6 van overeenkomstige toepassing.

TITEL 4

Burgerlijke stand

AFDELING 1

De ambtenaar van de burgerlijke stand**Art. 16****Ambtenaar burgerlijke stand**

- 1. In elke gemeente zijn twee, of, naar goedvinden van burgemeester en wethouders, meer ambtenaren van de burgerlijke stand. Daarenboven kunnen een of meer ambtenaren van de burgerlijke stand worden belast met het verrichten van bepaalde taken. Deze dragen de titel van buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand. Een ambtenaar van de burgerlijke stand, die niet voldoet aan het in het tweede lid bedoelde vereiste van aanwijsbaarheid, wordt niet in aanmerking genomen voor de berekening van het in de eerste zin genoemde aantal.
- 2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren worden door burgemeester en wethouders aangewezen. Een aanwijzing kan voor een bepaalde tijdsduur geschieden. De aanwijzing eindigt van rechtswege met ingang van de datum waarop de uitoefening van de functie van ambtenaar van de burgerlijke stand of buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand eindigt. Als ambtenaar of buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand is slechts aanwijsbaar de persoon die in de uitoefening van zijn ambt geen onderscheid maakt als bedoeld in artikel 1 van de Algemene wet gelijke behandeling, tenzij het onderscheid is gebaseerd op een wettelijk voorschrift.

- 3. Ambtenaar van de burgerlijke stand van een gemeente kan slechts zijn een ambtenaar in dienst van die gemeente of een andere gemeente. Buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand kan mede zijn een persoon die geen ambtenaar in gemeentelijke dienst is.

- 4. De ambtenaar of buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand wordt tot zijn betrekking niet toegelaten dan na voor de rechtbank tot wier rechtsgebied de gemeente behoort waar hij voor het eerst wordt benoemd de navolgende eed dan wel belofte te hebben afgelegd:

'Ik zweer (beloof) dat ik de betrekking van ambtenaar van de burgerlijke stand met eerlijkheid en nauwkeurigheid zal vervullen en dat ik de wettelijke voorschriften, de burgerlijke stand betreffende, met de meeste nauwgezetheid zal opvolgen; dat ik voorts, tot het verkrijgen van mijn aanstelling, middellijk noch onmiddellijk, onder enige naam of voorwendsel, aan iemand iets heb gegeven of beloofd, en dat ik, om iets in deze betrekking te doen of te laten, van niemand enige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk. Zo waarlijk helpe mij God almachtig'. ('Dat verklaar en beloof ik').

- 5. Wanneer de eed dan wel belofte, bedoeld in het vierde lid, in de Friese taal wordt afgelegd, luidt de tekst van de eed dan wel belofte als volgt:

'Ik swear (ûnthjit) dat ik de funksje fan amtner fan de boargerlike stân mei earlikheid en soarchfâldichheid útoefenje sil en dat ik de wetlike foarskriften oangeande de boargerlike stân op 'en sekuersten neikomme sil; dat ik fierders, foar it krijen fan myn oanstelling, streekrocht noch midlik, ûnder hokker namme of útwynsel dan ek, oan immen eat jûn of tasein haw, en dat ik, om eat yn dizze funksje te dwaan of te litten, fan gjinien tasizzingen of gesinken, likefolle hokker, oannimme sil, midlik of streekrocht. Sa wier helpe my God almachtich'. ('Dat ferklearje en ûnthjit ik').

Art. 16a

- 1. De ambtenaar van de burgerlijke stand is belast met het opnemen in de onder hem berustende registers van de burgerlijke stand van akten en de daaraan toe te voegen latere vermeldingen, alsmede al datgene wat de instandhouding van de registers en de zorg voor de toegankelijkheid van de daarin neergelegde gegevens betreft.

- 2. De buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand kan uitsluitend worden belast met de taken omschreven in de artikelen 45, 45a, 58, 63, 64, 65, 67, 80a, derde lid, en 80g.

Art. 16b

Wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand in de uitoefening van zijn ambt op grond van enige bepaling van deze titel of van enige andere titel van dit boek in rechte optreedt, kan hij dit zonder advocaat doen.

Art. 16c

Burgemeester en wethouders bepalen de uren, waarop elk bureau van de burgerlijke stand dagelijks voor het publiek geopend zal zijn. Daarbij wordt, ten einde de werkzaamheden van de ambtenaren van de burgerlijke stand op die dagen zoveel mogelijk te beperken, een afzonderlijke regeling getroffen voor de zaterdag, de zondag, de algemeen erkende feestdagen en de overige daarvoor door burgemeester en wethouders aan te wijzen dagen, waarop gemeentelijke diensten niet of slechts gedeeltelijk zijn geopend.

Art. 16d

Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld ten aanzien van de door het college van burgemeester en wethouders te treffen voorzieningen ten behoeve van de taakuitoefening door de ambtenaar van de burgerlijke stand, en voorts ten aanzien van al wat verder de taak van de ambtenaar van de burgerlijke stand betreft.

AFDELING 2

De registers van de burgerlijke stand en de bewaring daarvan

Art. 17

- 1. Er bestaan voor iedere gemeente registers van geboorten, van huwelijken, van geregistreerde partnerschappen en van overlijden.

- 2. Er bestaat in de gemeente 's-Gravenhage, naast de in het eerste lid genoemde registers, een register voor de inschrijving van de in afdeling 6 bedoelde rechterlijke uitspraken.

Art. 17a

- 1. De registers van de burgerlijke stand worden in het gemeentehuis bewaard totdat zij naar een gemeentelijke archiefbewaarpplaats in de zin van de Archiefwet 1995 (*Stb.* 276) worden overgebracht.

- 2. De overbrenging naar de gemeentelijke archiefbewaarpplaats van de in het gemeentehuis berustende registers van geboorten, van huwelijken dan wel geregistreerde partnerschappen en van overlijden vindt eerst plaats onderscheidenlijk honderd jaar, vijfenzeventig jaar en vijftig jaar na de afsluiting van deze registers.

Taken ambtenaar burgerlijke stand

Procesbevoegdheid

Openingstijden

Nadere regelgeving

Registers

Archiven registers

Art. 17b

Beheerder archieven De beheerder van een archiefbewaarplaats als bedoeld in artikel 17a is belast met het bewaren van de onder hem berustende registers, met het toevoegen van latere vermeldingen aan de daarin opgenomen akten en met de afgifte van afschriften en uittreksels van deze akten.

Art. 17c

Inrichting registers Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld alles wat verder betreft de inrichting van de registers, alsmede de in artikel 17b genoemde handelingen ten aanzien van die registers.

AFDELING 3

Akten van de burgerlijke stand en partijen bij deze akten**Art. 18**

Akten burgerlijke stand

- 1. De ambtenaar van de burgerlijke stand mag in de akten alleen opnemen hetgeen ingevolge het bij of krachtens de wet bepaalde moet worden verklaard of opgenomen.
- 2. Alvorens tot het opmaken van een akte over te gaan, verifieert de ambtenaar van de burgerlijke stand de door partijen bij de akte verstrekte gegevens door raadpleging van de basisregistratie personen en, zonodig, andere daartoe bestemde registers of bevoegde autoriteiten, zonder daarvoor leges verschuldigd te zijn.
- 3. De ambtenaar van de burgerlijke stand is voorts bevoegd zich, al dan niet in persoon, alle bescheiden te doen vertonen die hij voor het opmaken van de akte of voor de vaststelling van de in de akte op te nemen gegevens noodzakelijk acht.
- 4. (Nog niet in werking.)
- 5. Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld al hetgeen het opmaken van de akten betreft.

Art. 18a

Partijen akte

- 1. Partijen bij een akte van de burgerlijke stand zijn degenen die aan de ambtenaar van de burgerlijke stand een aangifte doen of te zijnen overstaan een verklaring afleggen betreffende een feit, waarvan de akte bestemd is te doen blijken.
- 2. Belanghebbende partijen zijn partijen die met hun verklaring enig rechtsgevolg teweeg brengen voor henzelf of voor medepartijen, dan wel voor henzelf en medepartijen.
- 3. De belanghebbende partijen kunnen zich door een daartoe bij authentieke akte gevolmachtigde doen vertegenwoordigen.
- 4. Wanneer een gevolmachtigde een verklaring aflegt, geldt hij zowel als de door hem vertegenwoordigde persoon als partij bij de akte.
- 5. De ambtenaar van de burgerlijke stand mag geen akte verlijden waarin hijzelf als partij of belanghebbende partij voorkomt.

Art. 18b

Elektronische aangifte

- 1. Voor de betrouwbaarheid en vertrouwelijkheid van de elektronische aangifte alsmede het opmaken en de opslag van een akte in elektronische vorm wordt een systeem van gegevensverwerking gebruikt dat:
 - a. de ambtenaar van de burgerlijke stand in staat stelt de juistheid van de identiteit van de aangever vast te stellen;
 - b. de vertrouwelijkheid van de door de aangever verstrekte gegevens waarborgt;
 - c. waarborgt dat elektronische akten als bedoeld in artikel 18, vierde lid, zodanig blijven opgeslagen dat de inhoud toegankelijk is voor toekomstig gebruik en een ongewijzigde reproductie van de inhoud van de akten gewaarborgd is;
 - d. waarborgt dat een bericht, elektronisch afschrift of uittreksel volledig is en niet onbevoegdelijk is of kan worden gewijzigd.
- 2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen over het in het eerste lid bepaalde nadere regels worden gesteld.

Art. 18c

Weigering akte

- 1. Blijft een partij bij een akte van de burgerlijke stand of een belanghebbende partij in gebreke de in artikel 18, derde lid, bedoelde bescheiden over te leggen, of acht de ambtenaar van de burgerlijke stand de overgelegde bescheiden ongenoegzaam, dan weigert deze tot het opmaken van de akte over te gaan.
- 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand weigert eveneens tot het opmaken van de akte over te gaan, indien hij van oordeel is dat de Nederlandse openbare orde zich hiertegen verzet.
- 3. Van een weigering als bedoeld in het eerste of het tweede lid doet de ambtenaar van de burgerlijke stand een schriftelijke, met redenen omklede mededeling aan de partijen bij de akte en de belanghebbende partijen toekomen, onder vermelding van de tegen die weigering openstaande voorziening van afdeling 12 van deze titel. Een afschrift van deze mededeling doet hij aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst toekomen.

Art. 18d

- 1. Van alle in registers opgenomen akten van de burgerlijke stand wordt een dubbel of een afschrift gehouden, volgens regels, bij algemene maatregel van bestuur te stellen.
- 2. Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld alles wat betreft de bewaring van de dubbel en de afschriften alsmede van de daarop betrekking hebbende latere vermeldingen.
- 3. Wanneer akten van de burgerlijke stand verloren zijn gegaan of verminkt zijn, wordt ter vervanging van deze akten van de dubbel en van de akten een afschrift gemaakt door een of meer door Onze Minister van Justitie aan te wijzen Centrale Bewaarplaatsen waar de dubbel en bewaard worden. De afschriften treden in de plaats van de verloren gegane of verminkte akten.
- 4. Er wordt een lijst opgesteld van de akten die vervangen worden, die in de *Staatscourant* wordt gepubliceerd.
- 5. De kosten voor de vervanging van akten van de burgerlijke stand komen ten laste van de Staat, tenzij het de vervanging van akten betreft die bewaard worden door een gemeente. In het laatstgenoemde geval komen de kosten van vervanging voor rekening van de gemeente.
- 6. Onze Minister van Justitie kan nadere regels stellen omtrent de wijze waarop de vervanging van de akten dient te worden uitgevoerd.

Afschriften aktes

AFDELING 4

De akten van geboorte, van overlijden en de akten houdende attestaties de vita

Art. 19

- 1. Een akte van geboorte wordt opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het kind is geboren.
- 2. Indien de plaats van de geboorte van het kind niet bekend is, wordt de akte opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het kind is aangetroffen. Die gemeente geldt als gemeente waar het kind is geboren.

Geboorteakte

Art. 19a

- 1. In geval van geboorte op Nederlands grondgebied in een rijdend voertuig of op een varend schip of tijdens een binnenlandse luchtreis met een luchtvaartuig, wordt de akte van geboorte opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar dat kind het voertuig, het schip of het luchtvaartuig verlaat, dan wel waar het schip ligplaats kiest. Die gemeente geldt als gemeente waar het kind is geboren.
- 2. In geval van geboorte tijdens een zeereis met een in Nederland geregistreerd vaartuig, dan wel tijdens een internationale luchtreis met een in Nederland geregistreerd luchtvaartuig, is de gezagvoerder van het vaartuig of het luchtvaartuig verplicht een voorlopige akte van geboorte binnen vierentwintig uur in het journaal in te schrijven in tegenwoordigheid van twee getuigen en zo mogelijk van de vader. De gezagvoerder zendt een afschrift van die akte zo spoedig mogelijk aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage. Deze maakt de akte van geboorte op aan de hand van het ontvangen afschrift, met dien verstande dat hij gegevens die ontbreken of hem blijken onjuist te zijn, zoveel mogelijk aanvult of verbetert. Aan de personen op wie de akte betrekking heeft, wordt een uittreksel van de akte toegezonden.

Geboorte in voer- of vaartuig

Art. 19b

Indien de plaats of de dag van de geboorte van het kind niet bekend is dan wel indien de naam, met inbegrip van de voornamen, van de moeder uit wie het kind is geboren niet bekend is, wordt de geboorteakte ten aanzien van deze punten opgemaakt krachtens een bevel en overeenkomstig de aanwijzingen van het openbaar ministerie.

Geboorteakte op aanwijzing OM

Art. 19c

Zijn krachtens artikel 5, tiende lid, van dit boek in de akte een voorlopige voornaam en geslachtsnaam opgenomen, dan zendt de ambtenaar van de burgerlijke stand onverwijld een volledig afschrift van de akte aan Onze Minister van Justitie.

Akte vondeling naar minister

Art. 19d

- 1. Indien het geslacht van het kind twijfelachtig is, wordt een geboorteakte opgemaakt, waarin wordt vermeld dat het geslacht van het kind niet is kunnen worden vastgesteld.
- 2. Binnen drie maanden na de geboorte, of, bij overlijden binnen die termijn, ter gelegenheid van de aangifte van het overlijden, wordt onder doorhaling van de in het eerste lid bedoelde akte een nieuwe geboorteakte opgemaakt, waarin het geslacht, indien dit inmiddels is vastgesteld, wordt vermeld aan de hand van een ter zake overgelegde medische verklaring.
- 3. Is binnen de in het tweede lid genoemde termijn geen medische verklaring overgelegd, of blijkt uit de overgelegde medische verklaring dat het geslacht niet is kunnen worden vastgesteld, dan vermeldt de nieuwe geboorteakte dat het geslacht van het kind niet is kunnen worden vastgesteld.

Twijfel aan geslacht

Art. 19e**Aangifte van geboorte**

- 1. De aangifte van een geboorte kan in persoon of, als deze weg is geopend, elektronisch worden gedaan. Tot elektronische aangifte zijn uitsluitend bevoegd de moeder uit wie het kind is geboren en de vader van het kind.
- 2. Tot de aangifte in persoon van een geboorte is bevoegd de moeder uit wie het kind is geboren.
- 3. Tot de aangifte in persoon is verplicht de vader of de moeder uit wie het kind niet is geboren.
- 4. Wanneer de persoon genoemd in het derde lid ontbreekt of verhinderd is de aangifte te doen, is tot aangifte verplicht:
 - a. ieder die bij het ter wereld komen van het kind tegenwoordig is geweest;
 - b. de bewoner van het huis waar de geboorte heeft plaats gehad, of indien zulks is geschied in een inrichting tot verpleging of verzorging bestemd, in een gevangenis of in een soortgelijke inrichting, het hoofd van die inrichting of een door hem bij onderhandse akte bijzonderlijk tot het doen van de aangifte aangewezen ondergeschikte.
- 5. Voor een in het vierde lid, onder b, genoemde persoon bestaat de verplichting alleen indien een onder a genoemde persoon ontbreekt of verhinderd is.
- 6. Wanneer tot de aangifte bevoegde of verplichte personen ontbreken of nalaten de aangifte te doen, geschiedt deze door of vanwege de burgemeester van de gemeente alwaar de geboorteakte moet worden opgemaakt.
- 7. De verplichting tot aangifte moet worden vervuld binnen drie dagen na de dag der beveling. Van een aangifte later dan de derde dag, bedoeld in de eerste zin van dit lid, wordt door de ambtenaar van de burgerlijke stand mededeling gedaan aan het openbaar ministerie.
- 8. De ambtenaar van de burgerlijke stand stelt de identiteit van de aangever vast aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht, dan wel op bij algemene maatregel van bestuur te bepalen andere wijze.
- 9. De aangever verstrekt in ieder geval de volgende gegevens:
 - a. de dag, de plaats en het tijdstip van de geboorte;
 - b. het geslacht van het kind;
 - c. de voornamen van het kind;
 - d. de geslachtsnaam, de voornamen, de dag van geboorte, de woonplaats, het woonadres en
 - e. zo mogelijk, het burgerservicenummer van de moeder uit wie het kind is geboren.
- 10. Bij elektronische aangifte dient de moeder uit wie het kind is geboren haar burgerservicenummer op te geven en dient de vader zowel zijn burgerservicenummer als dat van de moeder uit wie het kind is geboren op te geven. Tevens dient de moeder uit wie het kind is geboren of de vader de juistheid van de in het negende lid, onder a, b en d genoemde gegevens te laten bevestigen door de betrokken arts of verloskundige.
- 11. Bij de aangifte kan de ambtenaar van de burgerlijke stand zich doen overleggen een door de arts of de verloskundige die bij het ter wereld komen van het kind tegenwoordig was, opgemaakte verklaring dat het kind uit de als moeder opgegeven persoon is geboren. Is het kind buiten de tegenwoordigheid van een arts of verloskundige ter wereld gekomen, dan kan hij zich een door een zodanige hulpverlener nadien opgemaakte verklaring doen overleggen.
- 12. Wordt geen gevolg gegeven aan het verzoek van de ambtenaar van de burgerlijke stand om overlegging van een verklaring als bedoeld in het elfde lid of is in de verklaring vermeld dat de identiteit van de moeder uit wie het kind is geboren onbekend is, dan is artikel 19b van toepassing.
- 13. Voor de elektronische aangifte, geregeld in het eerste en tiende lid, wordt met 'de vader' gelijkgesteld de moeder die niet de vrouw is uit wie het kind is geboren.

Art. 19f**Akte van overlijden**

- 1. Een akte van overlijden wordt opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het overlijden heeft plaatsgevonden.
- 2. Indien een lijk is gevonden en de plaats of de dag van overlijden niet met voldoende nauwkeurigheid kan worden vastgesteld, wordt de akte van overlijden opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waarin het lijk is gevonden of aan land gebracht.
- 3. Ongeacht het in het eerste lid bepaalde is het tweede lid van overeenkomstige toepassing indien het overlijden heeft plaatsgevonden op een op zee gestationeerde installatie en het lijk in Nederland aan land wordt gebracht.

Art. 19g**Overlijden in voer- of vaartuig**

- 1. In geval van overlijden op Nederlands grondgebied in een rijdend voertuig of op een varend schip of tijdens een binnenlandse luchtreis met een luchtvaartuig, wordt de akte van overlijden opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het lijk het

voertuig, het schip of het luchtvaartuig verlaat, dan wel waar het schip ligplaats kiest. Die gemeente geldt als gemeente waar het overlijden heeft plaatsgevonden.

- 2. In geval van overlijden tijdens een zeereis met een in Nederland geregistreerd voertuig, dan wel tijdens een internationale luchtreis met een in Nederland geregistreerd luchtvaartuig, is de gezagvoerder van het voertuig of het luchtvaartuig verplicht een voorlopige akte van overlijden binnen vierentwintig uur in het journaal in te schrijven in tegenwoordigheid van twee getuigen. De gezagvoerder zendt een afschrift van die akte zo spoedig mogelijk naar de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage. Deze maakt de akte van overlijden op aan de hand van het ontvangen afschrift, met dien verstande dat hij gegevens die ontbreken of hem blijken onjuist te zijn, zoveel mogelijk aanvult of verbetert. Aan de personen op wie de akte betrekking heeft, wordt een uittreksel van de akte toegezonden.

Art. 19h

- 1. Tot de aangifte van een overlijden is bevoegd wie daarvan uit eigen wetenschap kennis draagt.

Aangifte overlijden

- 2. Binnen de in artikel 16 van de Wet op de lijkbezorging gestelde termijn voor de begraving of crematie, kan de persoon die in de lijkbezorging voorziet, door een in het eerste lid bedoelde persoon worden gemachtigd tot het doen van de aangifte. In dit geval kan de aangifte door de gemachtigde ook elektronisch worden gedaan, als deze weg is geopend.

- 3. De identiteit van de aangever wordt vastgesteld aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht, dan wel op bij algemene maatregel van bestuur te bepalen andere wijze.

- 4. De aangever verstrekt ten minste de volgende gegevens van de overledene:

- a. geslachtsnaam, voornamen en geslacht van de overledene;
- b. voor zover bekend, plaats en dag van geboorte;
- c. plaats, dag en, zo mogelijk, het tijdstip van overlijden en
- d. diens burgerlijke staat en
- e. diens laatst bekende woonadres of woonplaats.

- 5. Wanneer tot de aangifte bevoegde personen ontbreken of nalaten binnen de in de Wet op de lijkbezorging gestelde termijn voor de begraving of crematie de aangifte te doen, geschiedt deze door of vanwege de burgemeester van de gemeente alwaar de akte van overlijden moet worden opgemaakt.

- 6. In de gevallen bedoeld in artikel 19f, tweede en derde lid, geschiedt de aangifte door de hulpofficier van justitie.

Art. 19i

- 1. Wanneer een kind levenloos ter wereld is gekomen, wordt een akte opgemaakt, die in het register van overlijden wordt opgenomen.

**Levenloze geboorte/
overlijden vóór
geboorteaangifte**

- 2. Wanneer een kind binnen de in artikel 19e, zevende lid, bepaalde termijn is overleden voordat aangifte van de geboorte is geschied, wordt zowel een akte van geboorte als een akte van overlijden opgemaakt.

- 3. In de in de vorige leden bedoelde gevallen is ten aanzien van de aangifte het bepaalde in artikel 19h van overeenkomstige toepassing. In het in het tweede lid bedoelde geval blijft artikel 19e buiten toepassing.

- 4. In het geval, bedoeld in het eerste lid, verstrekt de ambtenaar van de burgerlijke stand aan het Centraal Bureau voor de Statistiek zo spoedig mogelijk de gegevens betreffende dat kind, die zijn vermeld in het daartoe door hem te gebruiken formulier dat door Onze Minister van Veiligheid en Justitie is vastgesteld.

Art. 19j

- 1. Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld al wat betreft de aan de ambtenaar over te leggen stukken, het opmaken van de akten, onderscheidenlijk de voorlopige akten van geboorte en van overlijden, en de inhoud daarvan.

Inhoud akten

- 2. Bij algemene maatregel van bestuur wordt tevens geregeld:

- a. op welke wijze en waar de akten van geboorte en van overlijden zullen worden opgemaakt en ingeschreven wanneer dit ten gevolge van een verbod van verkeer of ten gevolge van andere buitengewone omstandigheden niet op de gewone wijze kan geschieden; en
- b. op welke wijze en waar overlijdensakten zullen worden opgemaakt van militairen en van andere personen, die tot de krijgsmacht behoren en die te velde, in de slag, of in 's Rijks dienst buiten Nederland zijn overleden.

Art. 19k

- 1. Een ieder die zijn gewone verblijfplaats in Nederland heeft, kan de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn woonplaats verzoeken om afgifte van een attestatie de vita opgesteld overeenkomstig bijlage 1 van de op 10 september 1998 te Parijs tot stand gekomen Overeenkomst betreffende de afgifte van een attestatie de vita (*Trb.* 2004, 283).

Attestatie de vita

- 2. De verzoeker verschijnt in persoon voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn woonplaats, dan wel voor de daartoe in Nederland bevoegde diplomatieke of consulaire autoriteit, tenzij hij in de onmogelijkheid hiertoe verkeert. Hij toont zijn identiteit aan aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.
- 3. De attestatie de vita is gedurende zes maanden geldig, te rekenen vanaf de datum van afgifte. Zij is vrijgesteld van de vereisten van vertaling en van legalisatie dan wel van enig soortgelijk formeel vereiste.
- 4. De attestatie de vita wordt afgegeven in de Nederlandse taal en in de Franse taal. Op verzoek wordt daarbij tevens afgegeven:
 - a. de lijst van coderingen en de vertaling ervan in de officiële taal of in één van de officiële talen van het land waar de attestatie overgelegd zal worden, of
 - b. de vertaling in de officiële taal of in één van de officiële talen van de landen die bij de in het eerste lid genoemde Overeenkomst partij zijn. De vertaling wordt uitgevoerd overeenkomstig de in de bijlage bij de Overeenkomst vastgestelde termen.
- 5. Iedere belanghebbende kan met betrekking tot een attestatie de vita die is afgegeven in een ander land dat partij is bij de in het eerste lid genoemde Overeenkomst, de ambtenaar van de burgerlijke stand in zijn woonplaats dan wel de daartoe in Nederland bevoegde diplomatieke of consulaire autoriteit verzoeken om afgifte van:
 - a. een vertaling van de coderingen in het Nederlands, of
 - b. een vertaling van de attestatie de vita in het Nederlands.

AFDELING 5

Latere vermeldingen

Art. 20

Latere toevoegingen akten

- 1. De ambtenaar van de burgerlijke stand voegt aan de onder hem berustende akten van de burgerlijke stand latere vermeldingen toe van akten van de burgerlijke stand en andere authentieke akten houdende naamskeuze, erkenning, ontkenning van het vaderschap of moederschap door de moeder, van besluiten houdende wijziging of vaststelling van namen, van bevestigingen van opties mede houdende vaststelling van namen en naturalisatiebesluiten mede houdende wijziging of vaststelling van namen alsmede van besluiten tot intrekking van zulke bevestigingen of besluiten, van de opgave van afwijkende namen die een persoon die meer dan één nationaliteit bezit, voert in overeenstemming met het recht van het land waarvan hij mede de nationaliteit bezit, van akten houdende beëindiging van een geregistreerd partnerschap, van akten van omzetting van een geregistreerd partnerschap, wijziging van de vermelding van het geslacht na een aangifte als bedoeld in artikel 28, alsmede van rechterlijke uitspraken waarvan de dagtekening ten minste drie maanden oud is en die inhouden:
 - a. een last tot wijziging van de voornamen of van de geslachtsnaam, een adoptie, een herroeping van een adoptie, een vernietiging van een erkenning, een gerechtelijke vaststelling van het ouderschap, een gegrondverklaring van een ontkenning van het vaderschap of, of een vernietiging van zulk een uitspraak;
 - b. de nietigverklaring van een huwelijk of van een geregistreerd partnerschap of de vernietiging van zulk een uitspraak tussen echtelieden of geregistreerde partners wier huwelijksakte onderscheidenlijk, dan wel akte van omzetting van een geregistreerd partnerschap of huwelijk in de Nederlandse registers van de burgerlijke stand is opgenomen.
- 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand voegt eveneens aan de onder hem berustende akten van de burgerlijke stand latere vermeldingen toe van in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraken die een echtscheiding of een ontbinding van een geregistreerd partnerschap, een ontbinding van een huwelijk na scheiding van tafel en bed of de vernietiging van zulk een uitspraak tussen echtelieden wier huwelijksakte, akte van registratie van een partnerschap of akte van omzetting van een geregistreerd partnerschap of huwelijk in de Nederlandse registers van de burgerlijke stand is opgenomen, inhouden.

Art. 20a

Latere toevoegingen

- 1. De in artikel 20 bedoelde latere vermeldingen, met uitzondering van de vermeldingen, bedoeld in het eerste lid, onder b, alsmede van de vermeldingen houdende beëindiging van een geregistreerd partnerschap en van de vermeldingen van een omzetting van een geregistreerd partnerschap, worden toegevoegd aan de geboorteakte van de betrokken persoon. Van een wijziging of vaststelling van de geslachtsnaam wordt tevens een latere vermelding toegevoegd aan de geboorteakten van de kinderen van de betrokken persoon, voor zover de wijziging of vaststelling zich tot hen uitstrekt.
- 2. De in artikel 20, eerste lid, onder b, en tweede lid, bedoelde latere vermeldingen alsmede de in de aanhef van artikel 20, eerste lid, bedoelde beëindiging van een geregistreerd partnerschap en de daar bedoelde omzetting, worden toegevoegd aan de huwelijksakte dan wel aan de akte van registratie van een partnerschap van de betrokken persoon.